

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónapra ..... 2 korona.
VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.
HIRDETÉSEK:
4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.
Nyílttér petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 352

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1912.

FŐSZERKESZTŐ
STAUBER JÓZSEF

Csütörtök, augusztus 29.

Mai számunk főbb közleményei:

Üzenjen hadat Törökország!
Rendkívüli közgyűlés meglepetésekkel.
A kormány és a jegyzők kívánságai.
Nem lesz női felsőkereskedelmi iskola Aradon.
Betörők vitték el a főnyereményt.
Tisza István gróf az aradi honvédezedért.
Harcias Balkán-államok.
Tábori élet a királygyakorlat színhelyén.
Kovács Gyula elmeállapota.
Köröznek egy sikkasztó ügyvédet.
Tarkaságok.

A jegyzőkongresszus.

Arad, augusztus 28.

A jegyzői kar elégedetlen, — vezette be ma a kolozsvári kongresszust annak elnöke. Ebben sajnos, nem állanak egyedül a községi jegyzők. Panaszok mindig voltak, a kongresszusok pedig máskor is hangosan szólaltatták meg azokat, de olyan zugolódás, a sorssal és a körülményekkel való békétlenségnek annyi zokszava talán sohase hallatszott még Magyarországon, mint most. Minden bajnak és jogos elégedetlenségnek orvoslása, pótlása a világteremtéssel egyenlő csodatett jelentene és mégis, a szemlélőnek kétségbe kell esnie: mi lesz ezzel az országgal, ha a türelmetleneken, a szorongatottakon nem segítenek?

Az elégedetlenek láncában a legösszintebbek és a legjobban indokoltak közül valók a jegyzők panaszai. Hogy az ő rossz helyzetük az elviselhetetlenségig érett meg, azon a félreismerésen mulott, amellyel a közvélemény a jegyzők dolgát fölfogta. A

jegyző, e közhit szerint a községnek egyik legjobban élő, főként vendégfogadásra és vadászatokra berendezett ember. A megszabott fizetése csak pipapénzre való, míg a mellékjövedelmek özöne teszi kívánatos stallummá a jegyzőségeket. És az elszaporodott ügyvédi kar helyzetének egyik remédiumát abban látta, hogy hadat izent a „jegyzői magánmunkálatok“ ellen, a maga részére akarván a falu népének ilyenmü kiszolgálását fentartani.

Lehet, hogy valaha így volt, aminthogy valaha minden szebb és kövérebb volt ezen a világon. Valaha egy kiló hus harminc krajcár volt, egy ötszobás lakás háromszáz forint; valaha kisebb volt a konkurrenca, kevesebb az éhes ember és kisebb a gyűlölködés. A régi jó idők jó módja és kényelme a jegyzők számára is csak kegyelet és fájdalmas emlék. Az általános drágaság, a kultúrával járó megnövekedett igények nem hagyták érintetlenül a falut és különösen annak kis intelligenciájára borította terhét. A „magánmunkálatok“ jövedelmeinek jelentős megsorvadását jellemzi az, hogy ép a kolozsvári kongresszuson a *fixum*, a meghatározott, biztos fizetés emelkedése alkotja a góciát a kívánságok halmozásának. A mellékjövedelmektől mintha máris bucsuznának a jegyzők és a helyett a rendszeres fizetésnek javítását kívánják, biztos alapját a megélhetésnek, tisztos családfenntartásnak.

Főlöszleges lenne, főként vidéki közönség részére a jegyzők hivatásának jelentőségét emlegetni. Magyarországon 27 tör-

vényhatósági jogu és 111 rendezett tanácsu város mellett 2122 nagyközség és 10,304 kisközség van. A népesség nagyobb része tehát ebbe a tizenkétezer községbe csoportosult, ezekben pedig körülbelül négyezer községi és körjegyző — a segédjegyzőket, nem is számítva — végzi a közigazgatást a legalsó fokon, ott, ahol az adminisztráció a legközvetlenebbül érintkezik a lakossággal.

Tizenkétezer községnek sorsa van nagy részben a jegyzőknek kezébe letéve és el kell ismerni, hogy a jegyzők tulnyomó része kötelességtudással és nemes ambícióval viseli lelkén a községek sorsát. Aki a falu társadalmi életének sok apró cselszövényeit ismeri, a köznépnek az intelligenciával és főként hivatalos személyekkel szemben való ós. bizalmatlanságát („huncutok az urak“) tapasztalta, aki elképzei, hogy nemzetiséglakta, vagy nemzetiségileg megosztott községekben mennyire nehéz a jegyző helyzete és hogy végül mennyi tapintatot kíván a község érdekeinek és a közigazgatási középpontok szempontjainak összeegyeztetése, az meg fogja tudni becsülni a jegyzők tisztének jelentőségét és az alá fogja irni, hogy az ország tizenkétezer községének, tehát az ország nagyobb részének haladása, gyarapodása, csiszolódása jelentős részben függ attól, hogy a községeknek jól fizetett jegyzői és körjegyzői legyenek.

És az is természetes, hogy a jegyzők segítséget követelő helyzetükben az állam felé fordulnak. A községek — talán a kis számú Orosházához, Békéscsabához hasonló ala-

Ennyi hiányzott még a regényhez.

Irta: Brázay Emil.

Olden ur alig tíz perccel ezelőtt ismerkedett meg Steffen úrral, midőn a következő kéressel fordult hozzá:

— Hajlandó volna-e uram, mai délutánját nekem szentelni? Szükségem volna a külsejére.

Steffen urnak kérdőre állt az arca.

— Szívesen, — mondotta, — eddig azonban alig értem, hogy miben?...

Olden ur végigfutotta Steffen ur elegáns alakját, majd ezt mondta:

— Csekélység, az it öntől kérek. Nem változásirálásról van szó, vagy hasonló kényelmetlen szivességről. Dehogy is! Csupán arra kérem: legyen szíves és csábitsa el délután a feleségemet.

Steffen ur belefogódzott foteljének támlájába, nehogy kiszédüljön belőle.

— Ön, uram, nemde, humorista?

Olden ur nem felelt, fölállt, a kalapja után nyult, majd Steffen urnak is fejére gyömöszölte puha angol szövetkalapját.

— Menjünk uram.

És belekarolt Steffen ur karjába s öt perc múlva egy barna bérpalota előtt álltak meg. Steffen ur habozva kutatta végig a bejáratot, óvatosan emelte cipőjét a lépcsők piros szőnyegére s Olden ur valósággal vonszolta megrettent barátját az első emeletig.

Főnt — beérve a lakásba — betuszkolta Steffen urat az előszobán keresztül a hálószobába s szó nélkül lehuzta róla kabátját és mellényét.

— Hozza, kérem, kissé rendetlenségbe nyakkendőjét és gallérját. Én önt itt in flagranti meg fogom lepni a feleségem szeme láttára. A többit remelem, érti!

Steffen ur után akarta kiabálni, hogy egy szót se ért az egészből, de Olden ur már kívül volt; majd benyitott a kis szalonba, hol felesége éppen csipkét fejtett le egy régi alsószoknyáról.

— Tilla! — kiáltotta hatalmas pátosszal. — Ki van nálad?

A kicsi, halványszöke asszony felriadt s ámulatában szótlan maradt az ajka.

— Ki van nálad, Tilla? — kérdezte Olden ur megegyeszer, az iménti viharral.

— Nem értelek, Olden, — szolt most már a kicsi, megriadt asszony, aki mindent hihetett e percben férje elmeállapotáról, csak jót nem. — Mi van veled, az ég szerelmére, Olden? — ismételte s úgy érezte, hogy le kellene simitania kezével férje homlokát; de ehhez nem volt bátorsága.

— Távozz!! — kiáltotta visszatántorodva, midőn felesége egy apró lépést tett feléje; maga is gyönyörködött színész-kvalitásain. Majd kinyitotta az előszobába nyíló ajtót s a fogastra mutatott: — Kié ez az idegen felöltő és kalap?

A kicsi, halványszöke asszony odament, megnézte. A lélegzete kissé megakadt, majd érthetetlen szemmel hol a férjére, hol az idegen felöltőre meredt.

— Nem tudom, — mondta halkan és kinosan s már-már megértette férje feldult szavát, szemét, haját.

— Nem tudod? — mondta Olden s keserűen végigmérte Tillát, a halványszöke feleségét.

— Én tudom: szeretőd van! Szeretőd tartasz magadnak, igenis, s most is bizonyára itt van nálad, mert nem merted remélni, hogy ilyenkor kedvem kerekedhetik otthagyni a kávéházat.

Tilla mondani szeretett volna valamit, a visszautasító felelet már kint is ült az ajkán... hogy tévedés és sátni káprázat zsonglörözik kettőjükkel, de egyetlen okos és súlyos szava sem jutott túl az ajkán.

— Hol van az a gazember, hová dugtad el azt a nyomorultat? — lármázott, türelmetlenkedett Olden ur s belemarkolt a hajába, mint azt jobb színészekről látta hasonló szerepekben és jelenetekben. — Itt van? — és berontott az ebédlőbe. Fölforgatta az összes székeket, az asztalt, a függönyöket s minden mást, ahol képtelen volna különben is elbujni. — Nincs itt!... Hát akkor hol van?!... Talán a fürdőszobában?... Nincs!... A spájzban?... Itt sincs!...

Utolsónak a hálószobát hagyta. Berugta az ajtaját.

— Ah! A nyomorult! Urrram! Kicsoda ön és mit keres itt, az én hálószobámban?... Hallgasson! Ne mozduljon, mert lelövöm, mint egy kutyát! — És kihuzta a revolverét, mely nem volt megtöltve.

Aztán szó nélkül kirohant, bezárta az ajtót s rohant a szomszédos emeletre megfigyelni: no most már tovább mi fog történni?

A halványszöke asszony nem nézett az idegenre.

— Uram, vegye fel a kabátját. Aztán beszéljen, de okosan.

Steffen ur mosolygott, pontosan beigazgatta nyakkendőjét és magára vette a kabátját.

kulást leszámítva, tulnyomóan szegények és redukált igényeik mellett is hihetetlen, százas számokban kifejezett községi adó-percenteket viselnek. Ezek a községek csak igen kis részben (az állami iskola, a csendőrség, néhol az állami közut és egyebek formájában) látják az állam gyámolítását. A legelső, amivel ezután a községek segítésére kell sietnie, a jegyzők anyagi helyzetének, existenciájának megszilárdítása legyen.

A közvélemény erős rokonszenve kíséri a jegyzők kolozsvári országos értekezletét. Remélhető, hogy annak lefolyása, a sérelmek erőteljes tolmácsolása mellett, higgadt, önérzettel teli lesz, menten olyan izgalomkeltéstől, amelyre a jegyzők igazának nincs szüksége.

Rendkívüli közgyűlés meglepetésekkel.

— Elfogadott kölcsönajánlat. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 28.

Legvonzóbb valami a világon a millió. Akár pozitív vagyon, akár a városi kölcsön alakját ölti is magára, érdekli az elfásult sziveket is. Rendkívüli közgyűlés keretében jutott a tanács abba a szerencsés helyzetbe, hogy egy millió koronát mondhat nemsokára a magáénak és ime a rendkívüli közgyűlés sokkal több résztvevőt tudott a közgyűlési terembe csalni, mint a hónap első felében gazdag tárgysorozattal beharangozott rendes szesszió. De nemcsak a külső keret jelezte, hogy a mindenkit érdeklő hatalmas pénzről lesz szó, nemcsak ez népesítette be a közgyűlési termet, hanem a kölcsön felvételét kimondó határozat hozatala előtt elhangzott beszédek kötötték le mindvégig a megjelentek figyelmét. Nem volt sablonos jelenség az, hogy a Magyar Bank ismeretes ajánlatával szemben szót emelt Varjassy Árpád bizottsági tag és a szakszerűség szempontjából helyt nem álló érvekkel igyekezett a közgyűlés hangulatát az ajánlat elfogadását kérő tanácsi javaslat ellen felkelteni és az elnöklő Varjassy La-

jos polgármester azzal a megjegyzéssel volt kénytelen őt félbeszakítani:

— Nem engedhetem meg, hogy egy törvényhatósági bizottsági tag ilyen felszólalásokkal félrevezesse a törvényhatósági bizottsági közgyűlést.

Általános helyeslés kísérte a polgármester eme kijelentését, ami jelezte, hogy a felszólalónak vesztett ügye van.

Erről különben tanuságot tett az is, hogy a törvényhatósági bizottság a legnagyobb figyelemmel és a legnagyobb érdeklődéssel fogadta Ottenberg Tivadar bizottsági tagnak nagyszabású beszédét, aki általános helyeslés közben és a közhangulat frappáns megszólalításaként bizonyította be, hogy a város közönsége ebben a válságos időben, azért kénytelen kölcsönt felvenni, mert elhamarkodva és meggondolatlanul fogott a kulturpalota építéséhez. Bebizonyította továbbá a pénzügyi viszonyoknak mély és széleskörű ismeretét tanusító előadásával azt is, hogy a törvényhatósági bizottság előtt fekvő ajánlat a realitás minden követelményeinek megfelelő és nagy sikerrel szállt szembe azzal az indokolatlan váddal, hogy a helybeli pénzügyi köteleességet mulasztottak volna azzal, hogy nem ők tettek a milliós kölcsönre ajánlatot. Nagy és általános sikere volt ma Ottenbergnek a közgyűlés termében, ahol mindig figyelmet tud kelteni, de talán még soha így magával nem ragadta a hallgatóságát, mint a mai napon.

A tanács javaslata ellen.

A rendkívüli közgyűlésen a szabadságon levő Urbán Iván főispán helyett Varjassy Lajos polgármester elnökölt és az ülés megnyitása után napirend előtt Múlek Lajos drnak adta meg a szólás jogát, aki az Aradra helyezendő honvédezed ügyében interpellált, amiről lapunk más helyen írunk.

(Mire kell a millió.)

A közgyűlés egyetlen tárgyát a milliós kölcsönre tett ajánlat alkotta. Vannay Gyula tanácsnok ismertette a Magyar Bank és kereskedelmi r. t. feltételeit és miután jelezte, hogy a pénzügyi bizottság azokat elfogadásra ajánlja, a tanács nevében beterjesztette annak határozati javaslatát, amely kimondja, hogy a már közgyűlésileg megszavazott és a miniszter által jóváhagyott 969.000 koronáért elrendelt közmunkák kiadásainak fedezésére a város felveszi a Magyar Banktól a mil-

liót a már többször ismertetett feltételek mellett és megbizta a polgármestert, hogy a közgyűlésnek határozatával nyomban utazzék fel Budapestre és eszközölje ki annak jóváhagyását. *Emelrendelt közmunkák közt 533.000 koronával szerepel a kulturpalota építése.*

Első sorban ez a körülmény készítette arra Varjassy Árpád bizottsági tagot, hogy felszólaljon.

(Égi manna nyolcszáz ezer koronáért.)

— Egy téves hitet akarok lerombolni — mondotta Varjassy — és ezt azért tartom szükségesnek, mert úgy látom, hogy polgártársainkat mesterségesen félrevezetik a kulturpalota építésének költségeit illetően. A tanács imént elhangzott javaslatában 533.000 korona szükséglet van felvéve, de ha 800.000 koronába kerül is a palota, akkor is hiteles adatok alapján be tudom bizonyítani, hogy a város közönségének egy fillérnyi megterhelése nélkül épül az fel és mint égi manna hull az ölébe. 300.000 koronát ad az állam. A honvédelmi, a vármegye hozzájárulása, az ereklyemúzeum helyiségeért befolyó bér, a palotában levő nagyteremért komoly helyről felajánlott 14.000 korona, a tanfelügyelőség által fizetendő 1200 korona, a zenede megtakarítandó 2800 korona szubvenciója és még több más jövedelem bőven fedezi az építési tőke amortizációját. Ezek hiteles adatok és azt hiszem, hogy ezután mindenki elhiszi, hogy a közönségnek nem kerül pénzébe a kulturpalota.

(Kritika a bankajánlatra.)

— Ezután az előttünk fekvő kölcsön ajánlattal kívánok foglalkozni és kijelentem, hogy a tanácsi javaslattal szemben nem tartom elfogadhatónak, mert oly súlyos feltételeket tartalmaz, hogy a város szabad rendelkezési jogát messzeidőkre megbénítja. Emő általános megjegyzéstől eltekintve aggodalmasnak találom, hogy a város az egész kölcsönösszeget egyszerre és azonnal felvenni köteles, aggodalmas továbbá az is, hogy másfél év után az egészet vissza kell fizetni, mert kérdés, vajon erre képes lesz-e a város. De a legsúlyosabb kikötés az, hogy opciót biztosít magának a bank a város nagy kölcsönének konverziójára és ezzel lehetetlenné teszi, hogy a város akár tíz év múlva is kedvezőbb ajánlatot tevő pénzesoporttal akár szóba is álljon. Mert...

Mielőtt azonban a több oldalról felhangzott ellentmondásokkal megszakított beszédét Varjassy Árpád folytathatta volna, hatalmasan megrázta a csengőt az elnöklő polgármester és általános meglespetésre, szokásától eltérően a szónokot félbeszakítva a következő kijelentést tette:

(Varjassy Varjassy ellen.)

— Nem engedhetem meg — mondotta a polgármester — hogy a bizottsági tag ur ilyen felszólalással félrevezesse a törvényhatósági bizottságot. Ugy látszik nem ismeri sem a bank ajánlatát, amelynek értelmében csak arról van szó, hogy a nagy kölcsön konverziójánál ő is ajánlattételre hívandó fel, de nem zárja ki a kedvezőbb ajánlatok beszerzését, de nem ismeri azokat a nehézségeket sem, amelyekkel a mai viszonyok között egy nagyobb kölcsön megszerzése jár. A Magyar Bank ajánlatát méltányosnak és a lehetőség határáig megfelelőnek jelölhetem és kérem kell elfogadását, mert ha nem tesszük meg, akkor nem lesz pénzünk a kulturpalota építésére sem. Nem mondom, hogy én magam is valami nagyon lelkesednem az ajánlat mellett, de a realitásokat ismerve azt állíthatom, hogy ennél jobbat elérni ma nem lehet. (Általános helyeslés. Ugy van! Igaz!)

A polgármester szavait reflexzió nélkül hagyva folytatta Varjassy Árpád beszédét és azt indítványozta, hogy az említett feltételt oda módosítsa a közgyűlés, hogy köteles legyen a Magyar Bank az esetre, ha valaki nagy kölcsönre nézve ajánlatot tesz, záros határidőn belül nyilatkozni, vajon hajlandó-e ő is a tranzakcióban részt venni. Csodálkozom — fejezte be végül beszédét — hogy az aradi pénzügyi kötelezettségek, amelyeknél 90 millió korona betét és nagyobb összegű városi betét kamatozik 4 százalék mellett, nem siettek a város segítségére.

Általános és feszült figyelem között emelkedett szólásra Ottenberg Tivadar, hogy válaszoljon az elhangzott beszédre.

Ottenberg Tivadar beszéde.

— Nem volt szándékom — ugymond — hogy részt vegyek a vitában, mert a Magyar Bank ajánlatára vonatkozóan a pénzügyi bizottság-

— Parancsoljon velem, asszonyom. Steffen Fred követségi attasé vagyok . . .

— Tovább.

— Harminc multam, anglikán . . .

— Erre nem vagyok kíváncsi . . .

— Hanem?

— Könyörgöm önnek, uram, beszéljen.

Steffen egerettát vett elő.

— Megengedi? . . . Köszönöm — — — Nézen rám, asszonyom: tetszem önnek? —

A halványszöke asszony szemssögletből nézte végig.

— Nem, — mondta kurtán.

— Nem? . . . Akkor kedves férje erősen tévedt bennem. Így hát, ugy-e bár, aligha fog nekem sikerülni önt, asszonyom, elcsábítani? —

— Kikaparom a szemét, uram!

— Kár szépen manikűrözött körmeiért. Le találnának törni. Aztán meg én nem is igen ambicionálom a dolgot: az izlésem berna haj és kevés corpus. Feleségemet pedig eddig még nem untam meg . . .

Tilla asszony arc-hangulata némileg földerült.

— Akkor hát, uram — — ?

— Csupán szivességet akartam tenni kedves férjének. Olden urnak . . .

— Ha nem vagyok nagyon brutális: ön bold!

— Nem nagyon brutális. S azt sem tudom, hogy Olden urnak mik a céljai ezáltal . . . de, ha jól látom, az ön kedves férje az az ur, aki a szemközti ablakból mosolyogva figyel bennünket . . . Nemde, ő az? —

Tilla asszony is odanézett.

— Ő az! És nevet . . . nevet . . . miért nevet?

— mondta s Steffen ur jelenléte most már egészen összehonyolította az esztét.

— Mert azt hiszi: a terve sikerül.

— Hogy ön engem elcsábít?!

— Igen.

— Uram, ki . . .

— Kikaparja a szememet? Hagyjuk. De van egy jó ötletem. Az ön férje aligha fog addig visszajönni ide, míg meg nem győződött, hogy terve sikerül. Ugyanis feltétlenül megbizik sikeremben. Ha már most kissé egymást megértve lát meg bennünket, azt fogja hinni . . . Jöjjön, kérem, ide, meg fogom csókolni az ablaknál . . . biztosítom: nem a száját . . . semmit . . . csak úgy lutszatra . . .

— Soha!

— Gyávaság, asszonyom. Egyébként azonban, nekem tovább semmi türelmem itt bezárva lenni egy nővel, aki nem az enyém! Én menekülni akarok, haza, a feleségemhez, a saját feleségemhez . . . És megfogta az asszony kezét, odahuzta az ablakhoz és megcsókolta.

Először csak úgy hidegen csókolta; a bal orcáján. Aztán azt gondolta, hogy megkóstolja az ajkát is. Az asszony védekezett; erősen és hevesen szurta körmeit Steffen ur arcába, de Steffen urnak ezek a szurások nem fájtak.

Olden ur berohant az ajtón s a felesége, a halványhajú Tilla és Steffen ur még mindig nem hagyták abba az iménti csókot.

— Megállj!! Ne tovább!! — kiáltotta s feleségét kimentette a követségi attasé karjaiból.

Aztán Steffen urnak odanyújtotta a kezét és megrázta:

— Köszönöm, uram, ez a jelenet még hiányzott az új regényemhez.

tegnapi ülésén elmondottam mindazt, amit elmondanom kellett. Azonban nem hagyhatom szó nélkül, az előttem szóló bizottsági tag ur több megjegyzését. Nem csodálkozom, hogy olyan melegen száll sakra a kulturpalota építése mellett, mert igazán szép és kulturális törekvést valósít meg és a bizottsági tag ur mindig és mindenütt lelkes bajnoka volt a kulturáért vívott harcoknak.

(Szegény ember vízzel főz.)

— De én őszintén szólva egész más véleményvel vagyok erről a kérdéstről és kijelentem, hogy óriási hibát követett el a város, amikor megkezdte a kulturpalota építését, sőt amikor elhatározta anélkül, hogy ehhez pénze lett volna. (Általános helyeslés. Ugy van! Igaz!)

Felkiáltások: Szegény ember főzzön vízzel!

— Én is azt mondom, folytatta Ottenberg — és csakugyan úgy jártunk el, mint az a szegény ember, aki palotát akar építeni és erre sikerült egy könnyelmű vállalkozót találnia, aki azonban az építetével együtt bele bukik a vállalkozásba és azt cserben hagyja. (Ugy van! Helyeslés!) Nem akarok én senkinek szemrehányást tenni, de elmondottam ezt őszintén, mert a bizottsági tag ur ezt provokálta. Helyeselni tudom én, ha a város szükségleteit és nagystíli fejlődésének követelményeit a maga idejében kölcsönrel fedezi és örömmel veszem, ha erre pénzt tud szerezni. Azonban megmondom azt is, hogy sokkal produktívabb beruházásokra kellett volna első sorban gondolnunk, sokkal hasznosabb hajtottak volna fordíthatunk volna most a milliót és nagyobb meglepetést keltett volna, ha azért kérünk kölcsönajánlatot, hogy megváltsuk a közúti vasutat. Mindenki azt mondta volna, hogy okosan cselekszünk. (Általános helyeslés).

(Az ajánlat védelme.)

— Engedje meg a tekintetes törvényhatósági bizottság, hogy ezek után néhány pillanatig türelmet igénybe vegyem és csak igen szűkre szabott keretben néhány szóval megvilágítsam a Magyar Banknak előttem fekvő kölcsön ajánlatát. Ugy hiszem nincs senki itt, aki ne tudná, hogy a mai pénzügyi viszonyok rosszak, de javulásra sincs kilátás. Kijelentem azonban, hogy ez az ajánlat nemcsak a jelenlegi viszonyok közepette méltányos, de normális helyzetben is jutányos az ajánlat. Nem volt még arra eset, hogy a város kölcsönt kapott volna egy százalékkal a bankráta felett és csodálkoznom kell, hogy az előttem szóló bizottsági tag ur diffikultálja az ajánlatot ahelyett, hogy ő is, mint mindenki, aki ismeri a viszonyokat csak gratulál a polgármesternek, hogy a kölcsön megszerzése ilyen feltételek mellett sikerült neki. Nem állja meg a helyét az a megjegyzése sem, hogy hátrányos a városra nézve az a kikötés, amely szerint a kölcsönösszeg ama részéért, amelyet a város nem vesz fel azonnal, hanem a banknál meghagy mint betétet, csak négy és fél százalékos betéti kamatot kap, míg ő hat és fél százalékot fizet. Ezt egy egyszerű példával igen könnyű megvilágítani. Ha akármelyik fővárosi bank kölcsönad egy milliót a városnak és a város ezt elhozza, akkor a fel nem használt részt itt kell elhelyeznie a helybeli pénztintézeteknél és ezektől is csak négy százalék betéti kamatot kap, noha ő hat és fél százalékot fizet a kölcsöne után. A Magyar Bank nem tesz tehát egyebet, minthogy azt kéri, hagyja nála a város a momentán nem szükséges pénzt és ebben abszolút nem lehet a kölcsönt súlyosító körülményt felfedezni.

— Természetesnek és érthetőnek találom azt is, hogy a bank a pénzügyi viszonyok javulása után, ami ugyan nem egyhamar fog bekövetkezni — az esetleges konverziós ügyekben részt akar venni és egyenlő feltételek mellett magának elsőbbséget biztosít. Méltóztatásuk meggondolni és elismerni, hogy a bank milyen nehéz, sőt mondhatni válságos viszonyok között nyújtja Aradnak ezt a kölcsönt a legkorrektebb és legméltányosabb feltételek mellett. Ha a város elfogadja a bank proposícióját nem jogot ad fel, hanem csak méltányosságot viszonz.

(Az aradi piac.)

— Arra a vádra, hogy az aradi pénztintézetek miért nem sietnek a város segítségére igen egyszerű feleletet adhatok, amikor kijelenthetem, hogy ezek a pénztintézetek nincsenek abban a helyzetben, hogy a pesti bankokkal felvegyék a versenyt. Őszintén bevallom, ha a város hozzánk fordult volna, kelletlenül bár, de ki kellett volna jelentenünk, hogy mi ilyen jutányos kölcsön nyújtására képtelenek vagyunk. A pénztintézetek nemcsak jótékonyt gyakorolnak, hanem a maguk

üzleti hasznára is törekednek. Másrészt pedig a helybeli piaccal szemben is nagy feladatokat kell teljesítenünk és nem lenne indokolható, hogy a helyi kereskedelemtől és ipartól elvonjunk egy milliót, amikor fővárosi pénztintézet méltányos feltételek mellett rendelkezésére áll a városnak.

— Mindezek után nemcsak elfogadásra ajánlom a tanács javaslatát, hanem meg kell ismételni azt is, amit már a pénzügyi bizottság tegnapi ülésén is indítványoztam, hogy fejezzük ki elismerésünket a polgármesterrel szemben, amiért a kölcsön megszerzése ilyen sikerrel járt. (Éljenezés és taps)

Miután elült az osztatlan és általános helyeslésnek zaja, amely Ottenberg nagyszabású beszédét kísérte, ismét szólásra állott fel Varjassy Árpád, hogy a következő kijelentéseket tegye:

— Ha az adóügyi tanácsnok ur a javaslat előterjesztése alkalmával megadta volna a felvilágosításokat, nem szólaltam volna fel. Ottenberg bizottsági tag ur érvelése teljesen meggyőzőtt és megnyugtatótt.

(Kötelesség, semmi egyéb.)

Mielőtt még a polgármester bezárta volna a vitát és kimondta volna a határozatot a következő, a közgyűlés által nagy tetszéssel és szimpátiával fogadott kijelentést tette:

— Arra kérem a tekintetes törvényhatósági bizottságot, hogy a köszönet nyilvánítástól tekintsen el, mert már sokszor volt szerencsém meggyőződni arról, hogy a tekintetes törvényhatósági bizottság elismeréssel van törekvéseim iránt. Kötelességet teljesítettem, semmi egyebet, ezért a köztisztviselőnek nem jár köszönet.

A külváros érdekében.

Steigerwald Alajos néhány szóval arra hívta fel a polgármester figyelmét, hogy gondoskodjanak a külvárosi utcák kövezéséről, mert aggodalommal kell látnia, hogy noha egy milliót vesz fel a város, az utjavításokra ebből nem fordítanak semmit. Ilyen körülmények között félelemmel kell megint az esős időszak elé tekinteni és a polgárok apprehenziója jogosult, ha azt látják, hogy nem történik az érdekükben semmi. Kéri, hogy a polgármester megnyugtató kijelentést tegyen.

Varjassy Lajos polgármester kijelentette ezután, hogy a külvárosi utcák kövezése a tanácsnak legsürgősebb teendői közé tartozik és csak azt várja, hogy a már erre megszavazott 680.000 korona felvételét jóváhagyja a miniszter. Addig is az utcák kavicsozása megtörténik és az erre előirányzott 4000 korona helyett 8000 koronát állítottak be a költségvetésbe.

A közgyűlés ezután elfogadta a tanács javaslatát és nyomban hitelesítették a jegyzőkönyvet.

TANÜGY.

(—) Megjutalmazott aradi tanító. A válás és közoktatásügyi miniszter arról értesítette Aradvármegye királyi tanfelügyelőségét, hogy Rákossy József aradi tanítónak a tanítás terén elért kiváló érdemeinek jutalmazásául 200 korona nyugdíjba is beszámítandó rendkívüli személyi pótlékot engedélyezett.

(—) Az Aradi Zenede 80-ik évi társulatát az aradi új kulturpalotában nyitja meg. A beiratások az új helyiségben eszközöltetnek és pedig 1912. szeptember hó 12., 13., 14. napján, mindig d. u. 3—5 óráig. Beiratási-díj 10 kor. Egész évi tandíj 60 korona egy-egy fő angster és a melléktanzak (cimélet, karének) után. Második hangszert után 30 korona. Tanszakok a következők: zongora, hegedű, gordonka, brácsa, gordon, hárfá, magánének, karének, cimbalom, fuvola, klarinett, oboa, fagott, trombita, szárnykürt, vadászkürt, trombon, harsona, zeneelmélet, összhangzattan, zenealaktan, zene-történet. Tantestület: Budits Mátyás, Framék Emanuel, Fülöp Frigyes, Kaletsky Vilma, Longhi Zseni, Mádai Mátyás, Schleisner Anália, Dr. Wágner Józsefné, Zoltai Mátyásné. Arad, 1912. augusztus 28. Institoris Kálmán kir. tanácsos, nyug. polgármester, elnök. Krispin József igazgató. 5535

(—) Beiratások a felsőbb leányiskolába. Az aradi állami felsőbb leányiskolában a növendékek beírása szeptember hó 2-án, 3-án, 4-én és 5-én délelőtt 8—12 ig történik. A beírásnál az új növendékek szülei, vagy meghatalmazottjaik kíséretében tartoznak megjelenni. A felvételi, különbözeti, pótló- és javító-vizsgálatokat szeptem-

ber 2-án, 3-án, 4-én és 5-én délután 2—7-ig tartják. Az 1912—13. iskolaévet szeptember 6-án, délelőtt 8 órakor nyitják meg; a rendes tanítás szeptember 7-én, reggel 8 órakor kezdődik.

(—) Zenetanítás. Strifler Erzsébet az orsz. m. kir. zeneakadémiát végzett zongoratanárnő a tanítást (a legemlékezőbb foktól a legmagasabb osztályig) mint az előző években, szeptember hóban megkezdi.

A kormány és a jegyzők kívánságai.

— A jegyzőkongresszus tanácskozása.

Távirati tudósítás.

Kolozsvár, augusztus 28.

A vármegyei ház disztermében ma délelőtt tíz órakor gyűlt össze a jegyzők kongresszusa. A terem zsufolásig megtelt. Az elnökség bevonulását éljenezés fogadta, amelynek csillapultáival Uszkay Bálint elnök a kongresszust megnyitván, küldöttséget küldött ki a belügyminiszter képviselőjének, Betegh Miklós tordaaranyosmegyei főispánnak meghívására. Betegh Miklós főispán Dózsa Endre kolozsmegyei alispán kíséretében ment a terembe, ahol éljenezéssel fogadták. Uszkay Bálint megnyitó beszédében a többi közt ezt mondta.

— A jegyzői kar helyzete nehéz és nyomasztó, de ezzel ma nem törődnek, az országgyűlésben a pártszenvedelmek vannak homloktérben s az így támadt zavar elnyomja a jegyzők panaszait. Mindazáltal a csüggedésre nincs ok, mert az igazságnak győznie kell. A jegyzői kar pedig össze kell tartania. A kongresszusok napja rendszeren a kartársi szolidaritás napja szokott lenni, legyen hát ez a nap is a szolidaritás napja. Üdvözlésként a belügyminiszter megjelent képviselőjét s kéri, hogy a jegyzői kar panaszait vigye hírül a miniszternek.

Betegh Miklós főispán, a belügyminiszter képviselője ígérte, hogy a jegyzők kívánságait tolmácsolni fogja. El sem lehet képzelni, hogy ez a kormány a jegyzők kívánságait figyelmen kívül hagyja. Senkinek sem lehet kétsége aziránt, hogy a kormány a jegyzők kívánságait teljesíteni fogja. Kívánja, hogy a jegyzők e törekvéseit siker kísérje.

Bártosik István napirend előtt azt az indítványt tette, hogy a jegyzők tárgysorsjátékának ügyét tüzzék ki a napirend első pontjával. Az indítványt nagy zajban elfogadták. Brüller János felolvasta a tárgysorsjáték ügyében küldött belügyminiszteri leiratot, amelyben a belügyminiszter megállapítja, hogy a házi kezelésben a jegyzők tárgysorsjátéka jövedelmezőbbé lett volna, de megállapítja azt is, hogy a jegyzők egyesületének választmánya jóhiszeműen járt el s az egyesület elnöksége a választmány és a közgyűlés jóváhagyásával járt el. Incedi Jockmann Ödön báró, szilágymegyei főjegyző indítványozta, hogy a kongresszus szavazzon bizalmat az egyesület elnökségének és mondja ki, hogy jóhiszeműen járt el. Ormosi Károly hosszabb beszédben azt indítványozta, hogy a kongresszus fejezze ki sajnálatát, hogy akadtak az egyesületnek tagjai, akik képtelenek voltak az elnökséget meggyanúsítani.

Jászberényi Miklós felolvasta a miniszterelnök választásáról a jegyzők memorandumára, a választ nem tartja kielégítőnek és indítványozza a választmány nevében, hogy újból feliratot intézzenek a kormányhoz és abban fejtsek ki, hogy a jegyzők helyzetének rendezését nem lehet tovább halasztani.

A kongresszus utasította az elnökséget, hogy az országgyűlés összehúlésekor a pártok elnökeit, a házelnököt és a pénzügyminisztert keressék fel. Bodnár Zoltán radikálisabb eljárás módját sürget, Dózsa Endre alispán hangoztatja annak szükségét, hogy a jegyzőket a rendes törvényhatósági tisztviselőkké kell tenni.

A kongresszus után délután három órakor diszbeled volt.

Betörők vitték el a főnyereményt.

— A Gyermekszanatórium sorsjáték ékszerai. —

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, augusztus 28.

A Rákóczi-ut elején, a régi Nemzeti Színház kapubejárója helyébe épített alkalmi épületben, amelyet a gyermekszanatórium egyesület bérelt ki, hogy ott jótékony célra sorsjegyeket adjon el, a gyermekszanatórium a helyiséget albérlésbe kiadta Rogátsy Kálmán droguistának, aki ott gyorsfényképezési műtermet rendezett be és ebben a jövdelemben részesítette a gyermekszanatóriumot is. A szanatórium azonban kikötötte, hogy a két kirakatablakot a szanatórium rendelkezésére kell bocsátani, abból a célból, hogy ott a tárgysorsjáték nyereményeit közszemlére kitegyék. A tárgyak, amelyeknek legnagyobb része ékszer, hetek óta ott van már a helyiség két szélső kirakatablakában. A múlt éjjel betörték ide és az ékszer legnagyobb részét elvitték. A betörés módjából igen határozottan megállapítható az a könnyelműség, amellyel ezeket az értékeket őrizték.

Az egyik ablakban van egy kis ablakszárny, amelyen át az eladott sorsjegyeket adta ki a pénztárosnő, aki ott egy kis fülkében ült. Ez a kis ablak belülről csak kis kampóval volt elzárva. A fölötté lévő ablak azonban be volt tolvá és a betört ablakon át benyulni s ilyenformán a kampót félretolni, az ablakot kinyitni, igen könnyű dolog volt. A kis ablakot kinyitották és ezen át egy valószínűen kistermetű betörő bejutott abba a pénztáros-fülkébe.

Innét nyitott ajtót talált az egész helyiségbe, amelyet a fényképezési műterem foglal el. A két szélső kirakatablak szolgált a tárgysorsjáték tárgyainak kiállítására. Belülről ezek az ablakok gyöngye kis lakattal voltak elzárva s gyerekjáték volt ezeket leszedni. A detektívek meg is találták a lakatokat, amelyeket egy jóra való szeggel is ki lehetett húzni a helyükről. Amikor az ablak nyitva volt, elvették a kirakatból az ott lévő állványokat, amelyeken az ékszerek el voltak helyezve. A helyiség belső részében szedték azután le ezeket az ékszereket s úgy vitték el. A nagyobb tárgyakat, például egy ott lévő ezüst evőkészletet, egy kálitkát és más nagyobb terjedelmű nyereménytárgyakat szintén átnézegették, de ezekből semmit sem vittek el. Ezeket szétdobálva megtalálták a helyiségben. A kár körülbelül harmincezer korona.

Reggel félöt órakor Bálint Antalnét, a Rákóczi-ut 1. számú ház viceházmesternője észrevette, hogy az egyik ajtó nyitva van. Jelentette ezt a rendőrnek. A rendőr a főkapitányságnak tett jelentést és csakhamar kimentek a detektívek, hogy hozzálássanak a nyomozáshoz. A fentebb felsoroltakon kívül megállapították azt, hogy a tettes a hátsó kis ajtón távozott el. A helyiségnek az ajtaja ugyanis, a mely a Kossuth Lajos-utca felé néző részen van, be volt rendesen lakatolva és ez sértetlen is volt. A másik ajtó azonban, a melyet rendes körülmények között nem használtak, mindössze csak úgy volt becsukva, hogy külső felén leszédtek a kilincset. Sem zár, sem egyéb nem volt rajta, úgy, hogy nagyon könnyen ki lehetett nyitni. Ezt a detektívek tapasztalata szerint egy egyszerű fadarabbal, vagy egyéb tárggyal is minden nehézség nélkül ki lehet nyitni, s ezen az ajtón hatoltak a helyiségbe.

Az elrabolt nyereménytárgyak közül megemlítést érdemel egy briliáns gömbölyű nyakék körös-körül briliánsokkal, egy pár briliáns brochette rubin kövekkel és briliáns főkővel körös-körül rubin és briliánsokkal kifoglalva, egy gyűrű briliáns kövel kifoglalva, egy gyűrű három nagy briliáns kövel és körül briliánsokkal kirakva, egy arany karcsatt briliánsokkal kirakva, egy festett

láncsatt, három briliáns és két rubin kövel, egy briliáns nyakkendő, egy másik briliáns brosse, amelyen huszonegy briliáns kő volt, egy arany duplatelű recés óra, amelynek száma 72.092, egy hatvanhét és fél gram súlyú dupla nyolcas alakban készült recés reszelt aranylánc, egy briliáns gyűrű, egy gyöngy nyakkendő, egy rubin karcsatt, két női gyűrű, két férfi gyűrű, egy női deréklánc aranyból, egy férfi tisztilánc, egy mellgombgarnitúra és sok egyéb értékes tárgy.

A gyermekszanatórium részéről Klinger Béla tisztviselő volt felelős a tárgyakért, amelyek azonban semmiféle őrizet alatt nem állottak és így nagyon kétes, hogy e biztosítótársaság részéről kártérítést kap-e a szanatórium. A rendőrség nyomozza a tettest, de nagyon kevés remény van a kinyomozására.

Üzenjen hadat

Törökország!

— A német külügyminiszter az európai háború mellett. —

Saját tudósítónktól.

Berlin, augusztus 28.

A „Kölnische Zeitung“, mely tudvalevőleg a német külügyi hivatal szócsöve, legutóbbi számában a következő, a Wilhelmstrasséről származó kommunikét hozza:

„Berlin, aug. 26. A lövöldözések a török-montenegrói határon utóbbi időben sem szüntek meg, de ezek avval a bizonyos türelmes elnézéssel itéltettek meg, amelyet a keleti ügyekben való bő tapasztalat magyaráz meg. Ugy látszik azonban, hogy a montenegróiak most túl mentek a helyi szokásokon, mert egy a határtól öt kilométernyire fekvő városnak a megszállását nem lehet a szokásos határvillongásnak minősíteni. A mai helyzetből nyilvánvaló, hogy Törökországnak nem lehet érdeke a Montenegróval való viszálykodás s ha mégis hetek óta hallunk ilyen viszálykodásokról, úgy bizonyosak lehetünk, hogy a hiba, az ok Montenegró oldalán van. Az ismételt figyelmeztetések, amelyeket Montenegró különböző nagyhatalmaktól s így többek között Oroszországtól is kapott, tisztán mutatják, hogy a legszélesebb és legmértékadóbb körökben jól tudják, miszerint Montenegró a kihívó fél és hogy ez az állam nem egészen jól felismerhető okokból az ingerlés politikáját folytatja, amelyvel szemben Törökország eddig rendkívüli türelemmel viseltetett. Hogy Konstantinápolyban továbbra is ilyen dicseretes magatartást fognak-e tanúsítani, az nagyon kétséges és tekintve Berane megszállását, amivel Montenegró nyilvánvalóan jogtalanságot követett el, alig hihető, sőt inkább bizonyosra vehetjük, hogy a törökök a montenegróiakat, akiknek katonai gyengeségében senki sem kételkedhetik, Beraneból kifogják verni. Nem szabad e mellett figyelmén kívül hagyni, hogy Törökországnak egy Montenegróval való háború sokkal több könnyebbé, mint nehézséget hozna; mert hiszen annál a barátságos szomszédi viszonytól fogva, mely az albánok és Montenegró között régtől fogva fennáll, egészen bizonyos, hogy egy török hadüzenet az albánokat elterelné mostani követeléseiktől és Montenegró karjaiba vezetné. Azt lehet mondani, hogy egy Montenegró ellen intézendő török hadüzenet Törökországra nézve a súlyos belső krízisből való megmenekülést jelentené; és ha egy ilyen hadüzenet sokféle okból komoly aggodalmakat támaszthatna is, még sem áll távol az a feltevés, hogy Törökország most hozzájárulhat ehhez a mentő eszközhöz.

A dolgok eddigi fejlődésében minden nagyhatalom azt a határozott tanácsot adta Montenegró-

rónak, hogy a határvillongások előidézését ne mozdítsa elő. Az újabb események tanúsága szerint úgy látszik Montenegróban Törökország hosszú béketűrésének láttára nem vették elég komolyan ezeket az intelmeket és most elérkezett az idő, a melyben Montenegróval nyomatékossabban hangon kell már beszélni. Nincs ma nagyhatalom, amelynek érdekében állhatna, hogy az ugynevezett keleti kérdés felvetessék és olyan események bekövetkezése mozdíttassék elő, amelyek alkalmasak a Kelet statusquójának megváltoztatására. Az a kedvező fogadtatás, amelyben az osztrák-magyar előterjesztések minden nagyhatalomnál részesültek, legjobban mutatja, hogy az összes nagyhatalmak megegyeztek abban, miszerint nem szabad megengedni, hogy Törökországban a mostani viszonyok teljes összeomlásáig fejlődjék a helyzet. A feladat nem könnyű, de nem lehetetlen, miután Törökországban minden józan ember be fogja látni, hogy az ország érdeke most döntő utat találni. Amit a hatalmak nem engedhetnek és nem is fognak megengedni, az az, hogy egy alárendelt jelentőségű állam, mint Montenegró, a saját szakállára politizáljon és a Kelet gondviselését akarja játszani. Nem lehet eléggé élesen visszautasítani azt a feltevést, hogy azt hihetné bárki is, miszerint a keleti kérdéseket a helyi viszonyok és feltételek alapján lehet megoldani, mert ennél nem ezek jönnek tekintetbe, hanem a hatalmak érdekei, amelyek nem tűrhetik, hogy a nemzetközileg oly fontos viszonyok rendezése a kezeikből kivéssék. Szerencsére talán egyetlen nagyhatalomnak sem lehet érdeke, hogy a Keleti vizek megzavartassanak és ez okból egy hatalom sem egyezhetik belé abba, hogy Montenegró a saját szakállára csináljon zavarokat. Az egész kérdés sokkal fontosabb Európára nézve, semhogy megengedhetné azt, hogy olyan kis államok, mint a milyen Montenegró, annak megoldását önállóan a kezébe vehesse.

A német külügyi hivatalnak ez a nem is felhivatalos, de egészen hivatalos közleménye minden kétséget kizáró módon, az egész világ előtt érthetően és a boszniai anneksziós nyilatkozatok nagyhatású erélyességével jelenti be a következőket:

Törökország üzenjen hadat Montenegrónak, mert ezzel ismét egyesíti pártokra szakadt hadseregét. Törökország e háborúban győztes marad, mert egy államnak, tehát Olaszországnak sem érdeke, hogy ebbe a tisztán a statusquo helyreállítására irányuló konfliktusba beleszóljon. Azok a nem eléggé ismert okok, a melyek miatt Montenegró izgatja Törökországot, az olasz biztatás, a melynek leszerelése, ha szükség lesz rá, Ausztria-Magyarország feladatát fogja képezni.

A sok titkos diplomáciai intelem után, a melyet hiába fecsértek az európai nagyhatalmak a montenegrói borbé bujt olasz intrikára, most a Wilhelmstrasse büszke palotájából biztos kézzel dobják be a balkáni tüzfészekbe a gyújtó csóvát: a Kölnische Zeitungnak ez a beláthatatlanul nagy következményű közleménye bejelenti az európai háborút, ha mindjárt csak a Balkánon is, ha mindjárt csak Törökország és Montenegró között.

Az albánok magatartásától függ, hogy Ausztria-Magyarországnak milyen szerep fog jutni ebben a konfliktusban.

AZ ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— — — — — 151
Kiadóhivatal és hirdetési osztály	— — — — — 151
Nyomda	— — — — — 151

Tábori élet

a királygyakorlat színhelyén.

(A trónörökös és Károly Ferenc József.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 28.

A próbaháború északi serege: a hetedik hadtest már közvetlen-közlemben járt a királygyakorlatok színterének. Amint ma megírta az *Aradi Közlöny*, a hetedik hadtest parancsnoka zweienstamm *Meixner* Ottó altábornagy már Békéscsaba környékét lassan elárasztják a hetedik hadtesthez tartozó csapatok, amelyeket hosszabb-rövidebb időre szállásolnak be Békéscsabán, Békésgyulán, Orosházán és a kisebb községekben. A hadtest modern hadi felszerelése közül a katonai léghajós-osztály Békéscsaba és Gyula között az ugynevezett Sió-réten létesített léghajóparkban helyezkedett el, az önkéntes katonai motorcsapatok és a magyar királyi önkéntes katonai automobilosztály részére Békéscsaba egyik terén rendezik be a garázst. Békéscsabán kívül Orosházán szállásolják be a legtöbb katonát. Orosházára ugyanis ma Szabadka felől két honvédszállásos-erő, három üteg tüzérség és nagymennyiségű huszárság vonult be.

Dél felől és Erdélyből a nagyszabedű tizenkettedik hadtest felvonulása tart éppoly impozáns arányokban, mint az északi serege. A déli hadtest egyes csapattestei már a királygyakorlatok vezérletének főhadiszállása közelében, Mezőhegyes mellett táboroznak. Éppen ma vonult be *Battonyára* a nagyszabedű 12. lovasdandár: két teljes huszárezred és egy üteg tüzérség a hozzájuk tartozó egészségügyi és szekerészcsapatokkal együtt: több mint ötezer katona.

A látványosságnak is rendkívül érdekes és pompás katonai felvonulásra az *Aradi Közlöny* kiküldötte munkatársát *Battonyára*. A tiszta, jólétről, jómódról tanuskodó battonyai utcákon, házak előtt összecsendült a község lakossága, főleg az asszonyok és várták a katonákat, akiknek beszállásolásáról már vasárnap és hétfőn gondoskodtak a katonai szállásosok.

Délelőtt tíz órakor végre trombitaszó harsant meg és csakhamar belovagolt a község főutcáján a lovasdandár elővédje, azután kissé porosan, fáradtan, de mégis festői képet mutatva az egyik huszárezred: a szabedű tizenkettős huszárok. A huszárság után egy üteg tábori tüzérség, majd ismét huszárok, egészségügyi és szekerész csapatok, végül két század huszár mint utóvéd. A csapatokkal egyidejűleg érkezett meg a dandár törzskara is élén a dandárparancsnokkal, aki rövid szemlést tartott a csapatok felett és azután megadta a parancsot, hogy a katonák vonuljanak a szállásaikra.

Hétfőtől a mai napig rejtélyes krétajelekkel irták tele a szállásosok a battonyai házak deszkakerítéseit és ezeken a rejtélyes jeleken pompásan eligazodtak a huszárok, tüzérek. Egy órával utóbb már mindenki a helyén volt. A tüzérek a község közepén levő piacra vonultak, ott leszerelték az ágyukat és a tüzérlóval együtt szintén szállásukra tartottak.

A dandárparancsnokot és segédtiszteit *Petrovics Mihály* battonyai főszolgabíró látja vendégül házában, amelynek legszebb szobáit a nagyszabedű vezérőrnagy lakja most. Az új, fehér battonyai község házában van a lovasdandárparancsnokság hivatalos helyisége. Piros fehér Habsburg zászló és a fekete-sárga lobogó hirdeti a dandárparancsnokságot és a karabélyosan előtte posztoló huszár.

Az uri háznál helyezték el a dandár tisztikarát. Ahol deszkakerítés van, ott a kerítésen krétairás hirdeti, hogy főhadnagy ur Ernst, kapi-

tány ur Cserny szállása van a békés életéből kikölkentett házában. Ha nincsen kerítés, akkor szöveget ütöttek a falba és azon függ a kis fekete tábla a házában elszállásolt tiszt nevével, vagy azaz az egyszerű szóval: 4 ló. Csak a lovakat veszik számba, mert hiszen, ugyebár, az csak természetes, hogy a lóval ember is jár katonáknál, tehát a négy lóhoz négy huszár, négy tüzér, vagy épenséggel négy szekerész is járul, akik a csöndes falusi ház tornácán, pajtájában pihennek majd pompás szalmaágyon...

Ahol megfelelő helyiségekre akadtak, világos, tágas, de nem nagyon uri butorzatú szobákra, ott az ezredirodát és egyéb katonai hivatalokat helyezték el. A falusi konyhából, ahol tűzről pattant, pozsgás arcú menyecske süt főz, az utca felé tiszta szoba helyett most komoly, méltóságteljes és szorgalmas huszárőrmesterekkel megrakott ezrediroda nyílik...

Délben tizenkét órakor már olyan otthonosan mozognak a huszárok a battonyai utcákon, mintha esztendő óta táboroznának a községben. Dél van, ebéldő és huszár, tüzér, köztit és tiszt egyaránt ebédelni indul. A fényesre pucovált csajkákkal hosszú sorban ballagnak a huszárok az utcán és tudakozzák az utközben talált bajtársaktól:

— Merre van a konyha?

Ez aztán csak a csodálatos hely: a tábori konyha. Jó tágas udvart kerestek ki ennek a szállásosainak. Ott az udvaron füstölög, rotyog, jó illatúan párolog a csodás alkotmány: a tábori konyha. A kerekeken járó, vaskeményes nagy kondéros katonai konyháknak csodájára gyűl a falusi nép és az asszonyok illő áhítattal, de nem kissé tréfásan nézik a bajszos, uniformisos huszárszakkácsot. A tábori konyhákban még *Battonyára* bevonulás előtt meggyújtották a tüzet, elkészítették a huslevest, gulyáshust a hatalmas kondérokba és így már füstölög kéményekkel, párologó edényekkel érkezett a dandár *Battonyára*. A „konyhán” hatalmas merőkanállal osztják a kész eledelt a csajkába. Jó lehet, vagy pedig a legények éheztek meg alaposan, mert ugyancsak gyorsan fogyasztják.

A tiszték természetesen nem ilyen egyszerűen étkeznek. Négy-öt házon is olvasható ez a felírás: „Officiers-menage.” Itt a tiszti étkező. Egy falusi fűszerszámos boltos hosszú és tágas szobájában, egyik kisebb vendéglő különtermében, szóval olyan helyen, ahol van szék, asztal bővében. A hosszú asztal mellett — az ablakon bekukkantva látható — sorban ülnek a tiszték, kényelmesen, de egyuttal készenlétben is: fejükön a csákó, oldalukon a kard, mert hiszen háborús a helyzet, ép oly komolyan várják a gyakorlat próbaháborújában az indulásra szólító jelet, mint a valóságos háborúban. A másik tiszti étkezőben a tüzérezred tisztjei poharznak együtt. A rögtönzött menagok számára persze külön tiszti menüt készít egy-egy nagyobb tábori főzőkonyha.

A *Battonyára* érkező csapatok megtekintésére különben, továbbá a mezőhegyesi főhadiszálláson teendő intézkedések céljából ma Aradon át Mezőhegyesre utazott *Klobucsár Vilmos* lovassági tábornok, honvédségi adlatus.

A főhadiszálláson tarka és zajos katonai világ van. A napokban már felvonulnak a megerősített és külön kivézényelt csendőrszökök és megszállják Mezőhegyest és környékét. Minden előkészületet az előre megállapított terv szerint megtesznek *Ferenc Ferdinánd* trónörökös fogadására és ott tartózkodására. Hivatalosan ugyan még maig sem érkezett meg a híre annak, hogy a trónörökös mikor jön Mezőhegyesre. Ez a kérdés néhány nap múlva dül el. Hivatalos helyen többek között éppen *Jankovich Lőrinc* mezőhegyesi jószágigaz-

gató is arról tud, hogy a *prezumpatív trónörökös nem jön*, *Ferenc Ferdinánd* azonban igen.

Amint tehát az *Aradi Közlöny* megírta; a két trónörökös között nagyon is mélyenjáró ellentétek merültek fel. *Ferenc Ferdinánd* főherceg kezdetől fogva nem kísérte jó szemmel azt a nagyarányú reprezentáló szerepet, amelyet az alig huszonöt éves *Károly Ferenc József*, mint jövődéli trónörökös igyekezett betölteni. A két főherceg közötti ellentétek a királygyakorlatok előtt ismét felmerültek és a prezumpatív trónörökös magasabb szerepet kívánt a gyakorlat vezetése körül, mint az egyszerű és nagyon is alárendelt lovas parancsörtszti funkció. A vizsályt azok a családi körülmények is élesítették, melyek *Hohenberg hercegnő* és *Zita hercegnő* udvari rangja és szerepköre felett támadt kívánságokból indultak ki.

Az udvari intrikákkal szemben *Ferenc Ferdinánd* trónörökös bizonyult erősebbnek és határozott fellépésének az a következménye, hogy már hivatalosan bejelentették, hogy a prezumpatív trónörökös távolmarad a királygyakorlatoktól. Ennek következtében *Károly Ferenc József* részére lakást sem rendeznek be Mezőhegyesen, hanem a számára kijelölt lakosztályban mást szállásolnak el.

Amint *Bécsből* jelentik, a „Reichspost” arról értesül, hogy a délmagyarországi királygyakorlatokon *Károly Ferenc József*en kívül *Károly Albrecht* főherceg, *Frigyes* főherceg fia is részt vesz, mint lovas parancsörtszti.

Temesvárról jelentik: *Temesváron* keresztül az utóbbi napokon nagyon sok olyan csapat vonult át a királygyakorlatok színhelyére, amelyek nem tartoznak sem a hetedik, sem a tizenkettedik hadtesthez.

Horvátországi honvédszázadok, továbbá *Budapestről* meg *Zágrábról* való csapatok vonulnak hadgyakorlatokra. Eddig két zágrábi horvát honvédszázad és egy budapesti tüzérezred vonult át és holnap délben érkezik *Budapestről* az 52. gyalogezred első zászlóalja, a 78. gyalogezred az ezredtörzsszel *Eszékről*.

Ezenkívül még újabb csapatokat is várnak a budapesti negyedik és a zágrábi 13. hadtesttől. Ezt a nagyarányú csapatösszpontosítást arra magyarázzák, hogy látszik megváltozott a hadvezetőség eredeti terve, amely csak a temesvári és nagyszabedű hadtestek mozgósítását célozta. Eddig az volt a hivatalos értesítés, hogy a nagygyakorlatokon a temesvári hetedik hadtest és egy közös és honvédszázadokból kombinált harmadik hadtest vesznek részt. Az első *Meixner Ottó*, a második *Kövess Herman* hadtestparancsnok vezetik, a harmadik, vagyis kombinált hadtest pedig *Pflanzer-Ballin* báró parancsnoksága alatt jelenik meg a harcmezőn.

És ha most mégis úgy áll a dolog, hogy négy hadtestparancsnokság csapatai jelenne meg a mezőhegyesi hadgyakorlatokon, akkor az idej királygyakorlatoknak még nagyobb fontosságot kell tulajdonítani az eddiginél.

VÁROS ÉS MEGYE

— Elutasított mozi kérvények. A belügyminiszter ma érkezett leiratával arról értesíti *Arad város* közönségét, hogy jóváhagyja ugy a tanácsnak, mint az a rendőrkapitányának azokat a határozatait, amelyekkel *Rudas Samu*, *Jakubovics József*, *Fischer József*, *Zsikics Vladimir*, *Buchwald Ödön*, *Mayer András*, *Kell Rezső*, *Gécs László* és *Lénárt Vilmos* mozgófényképszínház engedélyezése iránt beadott kérvényeit elutasították. A miniszter azt mondja, hogy az ugyan nem lenne ok az engedély megtagadására, mert nincs elég rendőr *Aradon*, de minthogy az alsóbb fokú hatóságok elutasító végzése nem ütközik sem törvénybe, sem szabályrendeletbe azokhoz, ő is hozzájárul.

Harcias Balkán-államok.

— A román király támogatja Berchtold külügyminiszter akcióját. —

Távíratilag tudósítás.

Bécs, augusztus 28.

Az európai események központjában állnak azok a nyilatkozatok, amelyeket a balkáni államok tesznek Berchtold gróf külügyminiszter akciójára vonatkozólag. Első sorban meg kell említeni itt a román miniszterelnök nyilatkozatát, aki azt mondotta, hogy a román király fentartás nélkül csatlakozik Berchtold javaslatához.

Mindenesetre igen fontos nyilatkozat ez, tekintve, hogy a balkáni tűz lokalizálását egyedül ez a javaslat tudja előidézni. Persze, a többi balkáni államokban nem olyan hamar látják be az intézkedések szükségességét. A bolgár sajtó tüzet erősen monarchiánk akciója ellen. Pedig a balkán probléma meg nem oldható monarchiánk nélkül.

Közben pedig, mialatt a Porta a decentralizációtól való rettegésből húzódik Berchtold javaslatától, az öldöklés és vérengzés folyik a szandzsákban. Az albánok Prisztinában elkergették a tisztviselőket s a tüzvész egyre fenyegetőbben terjed az egész Balkánon. Hol fog megállni s mily mérveket fog ölteni, ha a Porta állandóan elzárkózik a javaslat elől, azt egyelőre belátni nem lehet.

A forrongó Balkánról ma ezek az újabb híradások jöttek:

Mészárlás a török-szerb határon.

Bécsből jelentik: A külügyminisztériumban ezidőszerint nem kaptak hivatalos jelentést a sjenicai mézáról és sem Belgrádban, sem Konstantinápolyban nem lehet a hír megerősítésére megbízható forrást találni. Valószínű, hogy abból keletkezett, mert igen sok ottomán szerb az említett vidékről átmenekült Szerbiába. Ezt azzal magyarázzák, hogy nemrég a szerbek 15 mohamedánt, akik Raskából a novibazári vásárba mentek, megtámadtak és legyilkoltak és most attól tartanak, hogy az albánok, akik ismét visszakapták a török kormány bizottságától a fegyvereiket, megtorlással fognak élni. Mindenesetre azonban a hír keletkezése azt bizonyítja, hogy a Balkán államok fővárosaiban ideges izgalomban van a nép és ez az izgalom a legmagasabb fokra hágott.

Bolgár szabadságharc Macedóniáért.

Berlinből jelentik: A Vossische Zeitung ma egy interjú közöl, amelyet tudósítója Szófiában folytatott a macedon bolgár fölkelés vezetőivel. Ezek kijelentették, hogy semmit sem várnak a török kormányválságtól, de attól sem, hogy a török kormány szankcionálna Berchtold gróf ajánlatát. Részükre csak két megoldás lehetséges, vagy Macedónia autonómiája európai garancia mellett, mint a nagyhatalmak intervenciójának következménye, vagy pedig az autonómia a bolgár szabadságharc következménye lenne Macedóniában és amelyet a pusztítás minden eszközével vívni meg, hogy lerombolják azt a házat, amelyben lehetetlenné tették, hogy a bolgárok tovább éljenek. Vagy lemond a bolgár kormány, vagy pedig diadalra segíti ezt a törekvést. Az újságíró arról győződött meg, hogy a macedon vezérek legjobban szeretnék, ha ez utóbbi teljesülne.

A nyugtalan montenegróiak.

Konstantinápolyból jelentik: Montenegró azzal a kérelemmel fordult a hatalmakhoz, hogy akadályozzák meg a határvillongásokat, amelyeket a török csapatok okoznak az által, hogy Montenegróiakra lövöldöznek. Ugyanilyen értelemben tett előterjesztést a montenegrói követ a portánál és különösen annak a szükségességét hangoztatta, hogy a határőrségre küldött csapatok és annak

tisztjei nyugodt természetű emberekből válogatassanak össze.

A kitiltott szerb katonai lóvásáriók.

Szabadkáról jelentik: Pár napja félhivatalosan megcáfolták azt a hírt, hogy a hadügyminisztérium kiutasította Magyarországról a Bácskában és Torontálban működő szerb katonai lóvásárló-bizottságot. Pedig a kiutasítás megtörtént, a bizottság tiltakozott is s erre a tiltakozásra most megérkezett a válasz. Ez pedig úgy hangzik, hogy a külügyminisztérium annak idején megadta ugyan a lóvásárlási engedélyt, de most már a diplomáciai helyzetben olyan változás állt be, hogy az engedélyt vissza kellett vonni. A lóvásárló-bizottság tehát addig nem jöhet magyar területre, míg a külügyi politikában békésebb változás nem áll be.

Ez az intézkedés kétségtelenül a Balkán-helyzettel áll összefüggésben.

A török-olasz béke meghiusult.

Rómából jelentik: A svájci béketárgyalás, hír szerint, eredménytelenül oszlott szét. A tárgyalás során a török kiküldöttek semmiképpen sem voltak hajlandók Oroszországnak Libiában való szuverenitását elismerni s viszont az olasz kiküldöttek is megtagadták a török követelések teljesítését.

A zsaroló új török párt.

Konstantinápolyból jelentik: Zekki bég tábornok tegnap fenyegető levelet kapott, amelynek írói felszólították a tábornokot, hogy egy meghatározott helyen kétszázötvenezer fontot tegyen le, mert különben agyonlövik. Rendőrök elmentek a meghatározott helyre s ott letartóztatták a zsaroló levél íróit, akikről kiderült, hogy a komité-párt tagjai.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Kovács Gyula elmeállapota.

— Új tanukihallgatások. —

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, augusztus 28.

A budapesti királyi ítélőtábla jóváhagyta a vizsgálóbírónak, illetve a vádtanácsnak azt a határozatát, amellyel elrendelte a Kovács Gyula elmeállapotáról beterjesztett orvosszakértői véleménynek az igazságügyi orvosi tanácshoz való előterjesztését.

A bűnügy iratait és a törvényszéki orvosszakértői véleményeket mindezekig nem terjesztették föl az igazságügyi orvosi tanácshoz. Ennek oka az volt, hogy Szlavék Ferenc dr. vizsgálóbíró újabban több tanut hallgatott ki. A védelem részéről sürgős kérvényt terjesztettek elő, amelyben arra kérték a vizsgálóbíró, hogy ha már tanukat hallgat ki, akkor hallgassa ki a védelem által már bejelentett, de eddig még ki nem hallgatott tanukat is — nevezetesen a hírlapok parlamenti tudósítóit — akiknek a kihallgatását Mándi Sándor dr. vizsgálóbíró a védelem előterjesztésére már elrendelte, de nem fogadatosította. Mandl dr. ezeket a tanukat, akiket már be is idézett kihallgatás céljából és akik a kitűzött időben meg is jelentek, azzal küldte el, hogy időközben váratlan fordulat történt a Kovács-ügyben és ez kihallgatásukat feleslegessé tette.

Most a védelem, hivatkozással Mándy dr. vizsgálóbíró határozatára, megismételte a tanukihallgatás kérelmét, de Szlavék Ferenc dr. vizsgálóbíró azzal utasította el, hogy amíg az iratok az igazságügyi orvosi tanácstól vissza nem érkeznek, az igazságügyi orvosi tanács szakszavával együtt, addig ő tanukihallgatásokat a védelem által jelzett irányban fogadatosítani nem fog. A védő a vizsgálóbíró határozata ellen előterjesztéssel élt a büntető törvényszék vádtanácsához és előterjesztésében azt a sürgős kérel-

met terjesztette elő, hogy a bűnügy iratait az orvosszakértői véleményekkel együtt sürgősen terjeszték föl az igazságügyi orvosi tanácshoz, vagy ha ez nem történnék meg, a védelem által panasztolt sérelem orvoslásául rendelje el a vádtanács a védelem tanuinak rögtönös kihallgatását.

A védő előterjesztéséről a vádtanács a napokban fog határozni.

§ Felmentett autobusz soffőr. Február hó 28-án történt, hogy a városi autobus vállalat egyik gépkocsija a József főhercegen uton Somogy Károly kertésztanoncot elgázolta. Az inas egy toló kocsival haladt a kocsin, midőn közvetlen a háta mögött az autobusz soffőrje, Mészáros István túlkölni kezdett. A fiú a túlkölnéstől megijedt, hirtelen félre akart a kocsin elöl ugrani, de oly szerencsétlenül ugrott, hogy a kocsija az autobusz kerekei alá került és a rud őt magát is a kerek alá sodorta. A rendőrség megindította a vizsgálatot, az ügy iratai átkerültek a törvényszékhez, amelynek büntető tanácsa Bittó József táblabíró elnökletével ma foglalkozott az ügygel. A tárgyaláson kihallgatták a soffőrt és több tanut, akik mind úgy vallottak, hogy a soffőr megtette a szükséges és előírt intézkedéseket, őt a felelősség semmiért sem terelheti, mert a fiú saját hibája folytán került az autobusz alá. A bíróság ezen vallomások alapján Goró Alth. A bíróság elnöke után Mészáros István felmentette.

§ Akik nyolcszáz nyugtát hamisítottak.

Szabadkáról jelentik: A szabadkai királyi ügyészség vádiratot adott be Szkala Lénárd szabadkai szobrász és Fuderer János zentai pénzügyőri vigyázó ellen 796 rendbeli közokirat hamisítás bűntette miatt. Szkala Lénárd 1910. évi május 2-ától 1912. április 21-ig terjedő időben részben jogosulatlan, részben nem létező személyek nevében apróbb összegekről nyugtákat állított ki, hogy azok értékét a zombori pénzügyigazgatóságtól felvegye. A kiállított nyugtáknak Berger Jenő pénzügyőri biztos-helyettes és Csipő Lajos pénzügyőri szemlélsz nevét hamisította és ellátta azokat a zentai pénzügyőri szakasztól ellopott pecséttel. Ezáltal a nyugtákat hitelesítette és a zombori pénzügyigazgatóság akadály nélkül fizette ki az összegeket. Ez év január havában Szkala manipulációiba beavatta Fuderer János pénzügyőri vigyázót is, akivel ezután együttesen követték el a hamisításokat. A dolog most már könnyebben ment, mert Szkalának a pénzügyőri szakasz pecsétjét nem kellett időről időre ellopni. Fuderer hivatásánál fogva könnyen hozzáfért ahhoz és a hamisítás vigan folyt tovább. Szkala Lénárd összesen 769 nyugtát hamisított, Fuderer János ötöt, ketten együtt pedig huszonkettőt, összesen tehát hétszázkilencvenhat hamis nyugtát fizetett ki a zombori pénzügyigazgatóság. Ez év április havában a hamisításoknak nyomára jöttek és a két bűnöst letartóztatták. A nyomozást, mivel a pénzügyigazgatóság könyveit két évre visszamenőleg kellett átvizsgálni, csak most fejezték be. Sem Szkala Lénárd, sem Fuderer védője a vádirat ellen kifogásokat nem adtak be és így az ügy főtárgyalásra kerül most.

§ Százhuszonkét sajtóper vádlottja. Szegedről jelentik: A szegedi 46. gyalogezred fogházába érdekes multu embert kísért be Horgosról két csendőr kedden délelőtt. Ferenczy József a lezüllött fogoly, aki négy évvel ezelőtt Áchim Andrásnak, a lelőtt parasztvezérnek lapját szerkesztette Békéscsabán. Salcer Jakab csendőrmesternek Horgoson az egyik korcsmában feltűnt a rongyos, lezüllött alak és igazolásra szólította föl. Ez igazolta magát és elmondta, hogy négy évvel ezelőtt önkéntes volt Nagyváradon, de megunta a katonaeletet és megszökött. Azóta a külföldön bujkált. A csendőrmester Ferenczyt, mint katonaszökevényt letartóztatta és a szegedi katonai fogházba kísértette. Kint, hogy a volt szerkesztőt, akinek előkelő rokonai vannak, 127 rendbeli nyomtatvány útján elkövetett rágalmasz miatt keresi több törvényszék és ügyészség. Ferenczy fölött előbb a hadbíró fog ítélni, azután átadják a polgári bíróságoknak.

Nem lesz

női felsőkereskedelmi iskola Aradon.

— Az aradi Kamara újabb akciója. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 28.

Az Aradi Kereskedelmi és Iparkamara felterjesztést intézett a kereskedelmi miniszterhez, kérve őt, hogy Aradon női felsőkereskedelmi iskola felállítását engedélyezze, amint ez már Budapesten, Pozsonyban, Debrecenben és Kolozsvárott is van. Aradon és Aradmegyében igen nagy érdeklődéssel tekintettek ennek a kérvénynek sorsa elé, mert igen sok intelligens, különösen lateiner, köz- és magán hivatalnoki család leánygyermekére jelentene tisztességes kenyérkeresetet, ha a negyedik polgári osztály elvégzése után felsőkereskedelmi iskolába iratkozhatnék be és ott érettségit tehetne. Mint értesülünk a döntés már megtörtént és ez nem elégítheti ki a reménykedőket. A miniszter arról értesítette ugyanis Somogyi Gyula dr.-t, az aradi felső kereskedelmi iskola igazgatóját, aki ez ügyben személyesen volt a minisztériumban, hogy az iskola felállítását nem engedélyezi, mert nem akarja a női proletariátust növelni.

A miniszter ezzel az intézkedéssel a régi állapot mellett foglalt állást, amelyet némileg enyhít a közoktatásügyi minisztériumnak egy most kiadott rendelkezése. Eddig ugyanis női kereskedelmi iskola hiányában a szülők úgy segítettek magukon, hogy a négy középosztályt elvégzett leányaikat beiratták a kereskedelmi iskola alsó osztályába magántanulóknak és egyúttal, valamely kereskedelmi irodába járatják gyakorlatra, amint ezt a kereskedelmi iskola tervezeti szabályzata megköveteli, mondván, hogy amagánvizsgálat letétele előtt gyakorlati életben való működést hatóságilag kell igazolni. A kultuszminiszter a most megnyíló tanévtől kezdve nem követel többé működési igazolást, azonban a magánvizsgálatot azáltal nehezíti meg, hogy ezentul 17—18 évesnél idősebb nők kaphatják meg a kedvezményt és csak ezek bocsáthatók magánvizsgálatra a fentebb említett városokban lévő, női felsőbb kereskedelmi iskolákban. Ez azért igazságtalan, mert ezekben az iskolákban mint rendes tanulót már 14 éves korában be lehet iratni a leánygyermeket és ebből a megkülönböztetésből is látszik, hogy a miniszter intenciója az, hogy csak vagyonosabb szülők gyermekei látogassák ezeket az iskolákat, mert csak ezek fedezhetik a távollakás három éves költségeit.

Mint értesülünk, a kamara újabb kérelemmel fog a közoktatásügyi kormányhoz fordulni, mert oly sok jelentkező van a területén, hogy azok érdekében köteleességet teljesít ennek a hasznos és közérdekű ügynek forszírozásával.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* **A megbélyegzett ember.** (Az *Uránia szenzációja*.) Ma este kerül utoljára bemutatásra az a nagyhatású film, amelynek eddig minden előadása zsufozásig megtöltötte az *Uránia* nézőterét. Hogy a kép előadása megérdemli ezt a nagy érdeklődést, arról a közönség az eddigi előadásokból meggyőződhetett, mert eddig az *Uránia* még kevés ilyen képet mutatott be, amely ennyire lekötne a néző figyelmét és érdeklődését. A francia forradalom idejében játszik a darab, amelynek főhőse Chambert gróf. A gróf a Napoleon elleni összeesküvők táborába áll, leleplezik, s futással tud menekülni. Menekülése közben egy kovács házába tér be s ez teszi teljes életére szerencsétlenné. Nagyon érdekes jelenetek váltakoznak egymás után, amelyek mindegyike telve van a legérdekesebb mozzanatokkal. A kiváló történelmi drámán kívül még egy drámai kép van a műsoron, A szegény nagyapó, amely szintén egyike a

legszebb és leghatásosabb filmeknek. Két kacagató film: Crene Chatelly és Kikirics eljezzése, azután pedig a történelmi nevezetességű Korzika szigetének bemutatása van még a gondosan összeállított műsoron, amely ma kerül utoljára színre. 175

* **A Fekete macska.** Az *Uránia*-színház jelentése szerint pénteken, szombaton és vasárnap színre kerül az idei saison legnagyobb slágere a „Fekete macska” 4 felvonásos dráma.

Tisza István gróf az aradi honvédezredért.

— Mülek Lajos dr. interpellációja. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 28.

Arad város törvényhatósági bizottságának ma délután tartott rendkívüli közgyűlésén, napirend előtti felszólalás keretében ismét szóba került a honvéd gyalogezerdek szaporítása, evvel kapcsolatosan a város közönségének a honvédelmi miniszterhez intézett felterjesztésében már kifejezésre juttatott az a kérelme, hogy Arad honvéd gyalogezerdek székhelye legyen.

Az *Aradi Közlöny* néhány nappal ezelőtt irta meg, hogy a honvédelmi minisztériumban most dolgoznak a honvédség reorganizálásáról alkotott törvény végrehajtásán és hogy autentikus színezetű hírek szerint négy új honvéd gyalogezerdek felállítása van tervbe véve és a harminckettedik ezred székhelyül Arad van kiszemelve. Néhány nappal később, különösen katonai körökben, az az aggodás volt észrevehető, hogy a honvédelmi minisztériumban másképp diszponálnak és Arad az ezred elhelyezése alkalmával mellőzésben fog részesülni. Ezek a hírek eljutottak Varjassy Lajos polgármesterhez is. Minthogy a polgármester a törvényhatósági bizottság közgyűlésén többszörösen kijelentette, hogy maga is teljes ambícióval fáradozik azon, hogy Arad honvédezredet kapjon és a törvényhatóság megbízásából Tisza István grófnál, Arad város nagynevű képviselőjénél, tolmácsolta a városnak azt a kérelmét, hogy befolyásával segítse a város óhajának teljesülését, Tisza grófhhoz fordult és tudtára adta a szárnyra kelt aggodalmak hírét.

Mülek Lajos dr. törvényhatósági bizottsági tag, ma a közgyűlés napirendje előtt tette szavát az ügyet, azt mondván, hogy a város eme jogos igényét, újabban forgalomba került hírek szerint veszély fenyegeti, mert Aradot mellőzni fogják amikor az új honvédezredet székhelyeit kijelölik. Ha ez igaz lenne, akkor a városra nézve ebből olyan hátrány keletkezne, amelynek jelentőségét a közgyűlés termében fejtegetni nem kell és azért azt a kérdést intézte a polgármesterhez, van-e arról tudomása, hogy Aradon honvédezredet helyeznek el és tett-e lépést oly irányban, hogy ez meg is történjék.

Abban a kedvező helyzetben volt a polgármester, hogy nyomban a legmeggyőzőbb bizonyítékát tudta szolgáltatni annak, hogy a fontos kérdést éberséggel kezeli és hogy annak megoldásában olyan hatalmas támasza van a város közönségének, amely a legjobb reménnyel biztathat. Kijelentette, hogy a múlt héten ő is értesült a kedvezőtlen hírekről, erről értesítette Tisza István grófot, aki a következő választ küldötte:

Illetékes helyről azt az értesítést kaptam, hogy Aradra kellő figyelemmel lesznek, de minden esetre figyelemmel kísérem én is a kérdést.

Mülek Lajos dr. és vele együtt a törvényhatósági bizottság köszönettel és megnyugvással fogadták a feleletet.

Mit hagyott Samassa udvari papjainak és püspöktársainak? (Az elhunyt érsek végrendeletének érdekes része.)

Távirati tudósítás.

Eger, augusztus 28.

Az elhunyt *Samassa* hibornok végrendeletének különösen érdekes az a része, amelyben a környezetében volt s az udvarában élt papjainak hagyományoz emléktárgyakat. Ez a rész így szól:

Mély megindultsággal emlékezem meg a főkáptalan összes tiszteletreméltó tagjainak érseki működése alatt kifejtett szigorú köteleességteljesítéséről, úgy irántam állandóan tanusított szives figyelméről, kik midőn az egyházmegye kormányzásánál hű támasszaim voltak, egyúttal fontos hivataluk díszét személyes tulajdonaikkal is növelték. Fogadják szívesen jóindulatom emlékéül egyenként tiz darab arannyal benső köszönetemet. Az Ur kegyelme legyen mindenkor velük.

Ezután *Szmrecsányi Párol*, az azóta már elhunyt nagyváradai püspökről emlékezik meg igen meleg szavakban és reahagyja gyémántokkal környezett zománczott szent arcképekkel ellátott püspöki mellkeresztjét.

Majd így folytatja. Továbbá *Párny Sándor* szepesi püspököt kell megemlítenem, kiváló szellemi tulajdonai, odaadó hű ragaszkodása által élet gondjain és terhein teljes szeretettel igyekezett segíteni. Emlékül vegye szívesen tőlem a duplazománcu (zöld és kék) mellkeresztmet láncával együtt és alsó részeiben is aranyba foglalt topáz gyűrömet, mely egykoron *Szepessy Ignác* báró nagynevű pécsi püspök tulajdona volt. Ezután *Begovesevics Róbert* főkáptalani nagyprépostot, kedves iskolatársamat, ki különösen érseki hivatalom első éveiben érett tapasztalatok által megerősödött itéletével, az egyházmegye részletes ismertetésével ugyanannak érdekében nekem kiváló szolgálatokat tett, érsek elődöm hagyatékából vásárolt arany fekete sávokban zománczott szelencémet fogadja szives emlékül. *Szmrecsányi Lajos* segédpüspököm (a mostani érsek), ki nemcsak hivatalos kormányzási kötelességeimben hasznos és sikeres munkássága által az egyházmegyének és nekem jelentékeny szolgálatokat tett, de páratlan szeretetének egész melegével és lelkenek ritka feláldozó ragaszkodásával éjjel-nappal oldalam mellett volt, enyhülést és vigasztalást szerezve mindazon testi makacs bajaimban, amelyeket a jó Isten irgalma reám mért. Fogadja mindazon jóért, melyet irányomban egész odaaással tanusított mélyen érzett köszönetemet és vegye tőlem emlékül azon aranszelencét, amelyet szintén elődöm hagyatékából vásároltam és melynek födelén az egr-i székesegyház van domborműben kivésve, belső tartalmával együtt, továbbá a dolgozószobám íróasztala fölött függő Szent József képet (Szoldatitstól), budapesti házamban levő Veronese-féle Magdolna képet, rubintgyűrömet, a kardinálisalap elhelyezésére szolgáló baldachinos szekrényt s azon utazó órát, melyet 1903-ban vettem.

Teljes elismeréssel és dicsérettel vagyok *Dutkay Pál* apátkaonok kötelességérzete, buzgósága és egyéb jó tulajdonsága iránt, amelyeket serényen és fáradságot nem ismerő munkássággal hivatalos teendőiben kifejtett. Emlékül hagyom neki az írószobám pamlaga fölött függő s a keresztről levett Üdvözítőt angyal társaságában ábrázoló képet Carditól s 30 drb. cs. és kir. aranyat.

Ridarsik Imre első titkáromnak és (még akkor) t. kanonokot, ki buzgó és érdemes, nekem pedig és egyházmegyémmek hasznos tevékenysége által teljes dicséretemet vívta ki, emlékül hagyok 30 drb. császári és kir. aranyat, ezenfelül a hazatérő kispap *Tury* által festett és budapesti lakásomban levő képet.

Kriston Endre (akkor még) segédtitkáromnak, mindenkor odaaással teljesített dicséretes és ne-

kem kedves szolgálatainak készséges elismerése mellett hagyományozok 25 drb. cs. és kir. aranyat és egri hálósobámban lévő festményt, mely a művészet apotheozisát ábrázolja (Krakkertől.) *Kronberger* József legifjabb udvari papomnak, kihez méltán reményt fűzhetek, [hagyományozok 20 drb. cs. és kir. aranyat.

HIREK.

Köröznek egy sikkasztó ügyvédet.

(Kijátszott német gépgyár.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Kolozsvár, augusztus 28.

Az itteni ügyészség ma elfogató parancsot adott ki Schwarz Miksa ügyvéd ellen csalás miatt. A kolozsvári kő- és könnynyomda részvénytársaság ugyanis nemrégiben 30.000 koronáért rotációs gépet vett egy plaueni gépgyártól. Mivel a részvénytársaság nemsokára csődbe került a lipesei hitelezői védegyesület egyik megbízottja Schwarz Miksához fordult és 1000 koronát ajánlott fel előzetes költségeinek fedezésére. Az ügyvéd, hogy bizalmat keltsen maga iránt, nem fogadta el a pénzt.

Juliusban az ügyvéd irt a gyárnak, hogy büntügyi zárlatot akar kérni a nyomda ellen, de mert a hitelező cég külföldi, azért 10.000 koronát kell a bíróságnál deponálnia és kéri a gyárat, hogy azonnal küldje el a szükséges összeget. A gyár a kívánt pénzt megküldötte s július 31-én az ügyvéd hirtelen elutazott, azt mondván otthon, hogy Plauenbe utazik. Mivel felesége hosszabb ideig nem kapott levelet tőle, irt a gyárnak, hogy ott van-e a férje.

A gyár e hír vétele után két emberét Budapestre küldötte, ahonnan azok Landler ügyvéddel Kolozsvárra mentek. Itt tisztába jöttek a helyzettel és az ügyvéd megtette a büntető feljelentést Schwarz ellen.

Schwarz Miksa néhány évvel ezelőtt a szociáldemokrata párt titkára volt és vezére volt minden szociális mozgalomnak, de gyanus pénzkezelése miatt kizárták a pártból. Azóta kétes hírű játszóhelyeken fordult meg és mindenütt nagyban üzte a hazardjátékokat. Kétszer nősült, második feleségét most minden támasz nélkül hagyta hátra.

— A trónörökös a tiroli hadgyakorlaton. *Trientből* jelentik: Ma reggel hét órakor ért véget a déltiroli nagy hadgyakorlat. A lefúvás után *Ferenc Ferdinánd* trónörökös a legmelegebben gratulált *Dankl* altábornagynak, a 14 ik hadtest parancsnokának. A trónörökös délelőtt 10 órakor Trient felé utazott.

— A német császár állapota. *Berlinből* jelentik: Vilmos császár állapotáról tegnap Kasszelben kedvezőtlen hírek terjedtek el. Illetékes helyen azonban kijelentették, hogy a hír nem felel meg a valóságnak s hogy a császár egészsége örvendetesen javult. Tegnap este könnyű láza volt ugyan, de egyébként a császár nyakán lévő daganat és a nyelés nehézsége már szűnőben van. Mindamellét az orvosok nagy kiméletet ajánlottak a császárnak és le akarják beszélni arról, hogy a hadgyakorlaton részt vegyen. A *Wilhelmshöhe*ben uralkodó rossz időjárás miatt a császár csak pénteken fog visszautazni Berlinbe. Ujabb kasszeli jelentés szerint a császár egészsége mindinkább javul, de az orvosok megtiltották a császárnak, hogy hétfőn a tempelhofi gyakorlótéren tartandó katonai parádén részt vegyen. Ép így lebeszéltek a császárt arról is, hogy Svájcba utazzék, mert attól félnek, hogy a császárnak a nagy megerőltetés ártani fog. A császár azonban el akar menni Svájcba, amit politikai tanácsadói is szívesen látnak.

— Jenő főherceg udvartartása. *Innsbruckból* jelentik: *Jenő* királyi hercegnek udvartartását szeptember elején föl fogják oszlatni. A királyi herceg most Hohenberzenben van és nem fog többé Innsbruckba visszatérni.

— Az első őszi minisztertanács. *Bécsből* jelentik: Közvetlen a magyar képviselőház összehívása előtt, szeptember 16 án közös minisztertanács lesz Bécsben, *Berchtold* gróf külügyminiszter elnöke alatt. Részt vesz a tanácskozáson *Lukács László* miniszterelnök és *Teleszky János* pénzügyminiszter is, mert a delegációk munkájáról lesz szó. A delegációnak el kell intézni a jövő évi költségvetést. Attól tartanak, hogy a magyar ellenzéki delegátusok éles támadást intéznek a közös miniszterek ellen.

— Számozott vasuti ülőhelyek. *Budapestről* jelentik: Az államvasutak igazgatósága érdekes tervvel foglalkozik, ugyanis német mintára számozott helyet akarnak a vasutak utasainak biztosítani. A vasuti kocsik ülőhelyeit számokkal látnák el és minden egyes utas a pénztárnál számozott ülőhelyre szóló jegyet kapna és azt a helyet más nem foglalhatná el. A reform ha megvalósul, midenesetre nagyon sok kellemetlenségnek vetne véget.

— A világos Arad. Megirtuk, hogy Arad város és az Aradi Villamosági részvénytársaság között kötött szerződés értelmében a társaság a *Forray*-, *Deák Ferenc*-, *Weitzer János*-, *Széchenyi*-, *Baththyány* és *Eötvös-utcákban* keresztvezetéseken 100 gyertyafényű villamos égőtesteket alkalmaz megfelelő mennyiségben. A lámpák felszerelése az *Eötvös*-, *Forrai* és *Deák Ferenc-utcákban* megtörtént és a közönség elismeréssel állapítja meg, hogy a világítás fényesen sikerült és ezáltal nemcsak a közbiztonsági viszonyok javításához járult hozzá a város, hanem az említett városrészek érdekes esti képét tette valóban nagyvárosiassá. A lámpák egész éjjel égnek és ezeket a forgalmas utcákat nappali fényvel árasztják el. A közvilágítás terén eszközölt eme újítás állandó jellegű, illetve a közvilágítási szerződés lejártakor bizonyára gondoskodás történik, hogy valamennyi főutcában állandó jellegű ilyen világító testek tegyék szebbé és kellemesebbé a várost.

— Kinevezés. Az igazságügyminiszter *Rehak* Aurél borosjenői kir. járásbírói irnokot a máriaradnai kir. járásbíróshoz telekkönyvvezetővé nevezte ki.

— Blaha Lujza — ismeretlen Budapesten. A budapesti posta- és távirada igazgatóságnak érdekes háttérű szenzációja van. A posta kutató-osztályának vezetője, *Rácz Imre* postafelügyelő, ugyanis megvált az osztály éléről. S ami a legérdekesebb, távozása egy *Blaha Lujza*nak küldött gyászjelentő miatt történt. A tavasszal ugyanis vidékről egy ismerőse *Blahánának* gyászjelentést küldött a művésznőnek s azt *Rákóczi-ut* lakására címezte. A pontos házszámot nem irta rá s így a kézbesítéssel megbízott postás a gyászjelentőt leadta a kutatóosztályba, ahol azonban nem kutattak, hanem egyszerűen ráragasztották az ismeretlen bélyeget: „ismeretlen.“ S a gyászjelentő visszament a feladónak. Persze nagy feltűnést keltett a dolog s közölték az esetet *Demény* postafőigazgatóval, akit a dolog bosszantott s kérdőre vonta *Rácz* felügyelőt. Ez védekezett, hogy ártatlan az egész ügyben s a postaigazgatóság egyik rendelete értelmében csupán a levelek tekintetében nyomoznak, de a nyomtatványokat egyszerűen visszaküldik. A dolgot most különösen postás körökben élénken pertraktálják s hírlik, hogy *Rácz* felügyelőt rövidesen nyugdíjazni fogják. Ez a gyászjelentő szomorú története. Mindenesetre érdekes a dolog, annyival is inkább, mert a magyar posta megbízhatósága világhírű. Nem érdektelen megemlíteni, hogy *Sarah Bernhardt*, a híres francia tragika, egyizben Amerikából kapott levelet a következő címmel: *Madame Sarah, Pa.is.* És pontosan kézbesítették neki a levelet.

— Török katonaszökevények Fiumében. *Fiuméből* jelentik: Az itteni rendőrségen tegnap öt szökött török katona jelentkezett. A katonák albánok voltak és azt mondták, hogy azért szöktek meg, mert nem akartak az albánok ellen küzdeni.

— A tékozló ex-szultán. *Párisból* jelentik: *Mulej Hafid*, a volt marokkói szultán a francia kormánytól négyszázezer frank tiszteleldíjat kapott. A volt szultán ezt a pénzt *Vichy-fürdőben* tékozló bevásárlással már egészen elköltötte. *Mulej Hafid* erre levelet irt a francia kormánynak és sürgősen újabb pénzt kért tőle. A francia kormány azonban megtagadta a kérelem teljesítését. *Mulej Hafid* azóta visszavonult szobájába és senkit sem hocsát magához.

— Rendőr, mint vasuti forgalmi akadály. *Fiuméből* jelentik: *Páriját* ritkító rendőri botrány történt tegnap délután a fiumei pályaudvaron, ahol a 136-os számú rendőr letartóztatta és a rendőrségre kísérte *Pintér Pál* szolgálatban levő, egyenruhás, karszallagos forgalmi hivatalnokot, azért, mert ez hivatalos teendőit végezve, a vonat előkészítési, elhelyezési és ellenőrzési munkáját végezve, a sinek között járkált. *Pintért* a rendőrségen azonnal le akarták csukni, és csak nagy könyörgésére engedték meg, hogy telefonálhasson az állomásfőnökségre, amelynek közbenjöttével azután szabadon bocsátották, de előbb jegyzőkönyvet vettek fel az esetről. A letartóztatásból különben a legnagyobb kellemetlenségek származtak, mert a külszolgálatot teljesítő vasuti tisztviselő hirtelen eltűnése után egyszerre megakadt a forgalom és a vonatok csak nagy késéssel közlekedhettek.

— Az ügyvéd milliós hagyatéka. *Zágrábból* jelentik: Néhány héttel ezelőtt Bécsben elhalt *Laudenbach* József dr. vukovári ügyvéd és körülbelül két millió korona vagyont hagyott hátra. Halála után elterjedt a híre annak, hogy egész vagyont végrendeletében jótékony célra és kulturális intézményekre hagyományozta. Amikor a végrendeletet kutatni kezdték, azt sehol sem találták. Az ügyészség lefoglalta az özvegnél talált értékpapirokat és megindította a vizsgálatot, mivel az a gyanújuk, hogy az özvegy és testvére a végrendeletet megsemmisítették.

— Az Aradi Zenede új otthonában. Az immár 80 éves Aradi Zenede az idén új helyiségben, a kulturpalotában kezdi meg az 1912—13-iki tanfolyamot. Városunknak eme legrégebbi intézete új otthonában, hol — modern, tágas tantermek állanak rendelkezésére — valószínűleg még fokozottabb pártfogásban fog részesülni. A zenedére vonatkozó beíratási adatok és egyéb tudnivalók lapunk mai számának „Tanügy“ rovatában találhatóak.

— Női zsoké a káposztásmegyeri lóversenyen. A Pestvidéki Versenyegyesület igazán érdekes ujjítással kedveskedik közönségének. Októberi mitingjén ugyanis nyeregbe fog szállni az első női zsoké, akinek, mint hivatalosan értesülünk, az igazgatóság már meg is adta az engedelmet, hogy nyilvános versenyben lovagolhasson. A gyöngébb nemhez tartozó professzionata ugyszólván beleszületett új hivatásába, mert leánya *S. Bulford* nak, a Romániába költözött zsokének, aki régebben az *Üchtritz*, *Péchy*, majd a *Dréher-lovakon* a győzelmek egész légióját aratta. A tavasszal néhány lovat hozott fel Romániából és akkor vele jött fiatal leánya is, aki azóta a *Fred Milne* gödi tréningtelepén szorgalmasan lovagolt és annyi tudást szerzett, hogy ugyancsak erős ellenfele lesz az itteni lovasoknak. Az új zsoké nem női nyeregben, hanem férfimódra lovagol.

— A dunántúli hadgyakorlatok. *Komáromból* jelentik: A most kezdődő dunántúli nagy hadgyakorlatok vezetője *Frigyes* királyi herceg lesz, aki a kisbéri állami ménesbirtok kastélyában fog megszállni. A királyi herceg és kísérete szeptember harmadikán érkezik Kisbérre. A dunántúli hadgyakorlat szeptember hatodikán ér véget, amikor is *Frigyes* herceg Mezőhegyesre utazik.

— Áthelyezett telekkönyvvezető. Az igazságügyminiszter *Németh* Dezső máriaradnai királyi járásbírói telekkönyvvezetőt a magyarpécskai királyi járásbíróshoz helyezte át.

— **Megtámadtak egy puskaporraktárt.** *Krakóból* jelentik: Vadovicében ma éjjel négy ember közeledett a város közepén levő puskaporraktárhoz. Miután az őr felszólítására nem állott meg, az őr rájuk lőtt. A lövések zajára elősietett a készültség és üldözni kezdte az embereket. Ezek menekülés közben visszalöttek a katonákra s a katonák viszonzták a tüzelést. Hosszabb hajszá után az ismeretlen embereknek sikerült a sötétségben elmenekülniök.

— **Uj magyar pilótaiskola.** *Szatmárról* jelentik: Az aradi pilótaiskola nyomán, amely tudvalevőleg csak papiroson van meg, más városok is pilótaiskolát tervezgetnek. Így Nagybányán is már régen tervbe vették, hogy a város költségén pilótaiskolát alapítanak. A város ezt a tervét hamarosan megvalósítja és tanáru *Prodam Guidót* szerződtetik 20000 korona évi fizetéssel. *Pokol Elek* bányatulajdonos évi 2000 koronát ajánlott fel a megalapítandó pilótaiskola céljaira.

— **A család becsülete miatt.** Testvérgyilkosságra vetemedett a Szeged melletti Horgoson *Dani József* gazdalegény, mert bátyja szegyet hozott a családjára. A meggyilkolt előbb a vasutnál, majd a szegedi villamosvasutnál volt, de mindkét helyről részegeskedése, öszszelérhetetlensége miatt elbocsátották. Ez szörnyen bántotta a rátartós *Dani Józsefet*. Tegnap Horgosra jött esél-csap bátyja. Elvitte a korcsmába és leitatta. Amikor hazaértek, *Dani József* vasvillát ragadott és avval úgy fejbeköltöztette bátyját, *Dani Jánost*, hogy szörnyethalt. A gyilkost beszállították a szegedi ügyészség fogházába.

— **Ötvös munkák ezüstből, platina foglalatú briliáns, gyémántékszerek, világűrű gyártmányú órák** *Igaz Sándor* elsőrangú ékszerészénél Arad, *Andrássy-tér*, *Minorita-palota*. Telefon 321.

— **A kinematográfia eseményei az Apolló-színházban** kerülnek állandóan bemutatásra, miután a lehető legjobb összeköttetésekkel rendelkezik ez a jó hírnévnek örvendő vállalat. A filmgyártás legújabb meglepetése volt a „*Rablólovag*” című több felvonásos látványos dráma, amelynek feldolgozásában sok érdekes újítással ismerkedhet meg a kinematográfia gyors fejlődését figyelemmel kísérő publikum. Minden elgondolható érdekes helyzettel találkozunk ebben a pompás képen, amelynek értékét az is bizonyítja, hogy az aradi közönség két napon keresztül minden előadáson zsufolásig megtöltötte az Apolló-színház nézőterét. A feltűnő nagy érdeklődésre való tekintettel a közönség egyenes felszólítására a színház igazgatósága kénytelen volt a nagyszerű képet csütörtökön is műsoron hagyni. Pénteken azonban ismét premierje lesz az Apolló-színháznak. Erre a napra megérkeznek a szezon legújabb s eddig Magyarországon be nem mutatott filmjei. Többek között egy katonadráma, egy két felvonásos bohózat s más hasonló eseményszámba menő slágerek vetítésére készül az Apolló, amelynek a pénteki bemutató előadás kétségtelenül ismét nagy sikert fog hozni. 177

— **Nem sikerült pilótavizsga.** *Budapestről* jelentik: A Szent István-napi repülőnapon oly szépen repülő *Mercep-gép* pilótája, *Novák Károly* ma reggelre jelentkezett a pilóta-vizsgálatra. Sportbiztosnak az aeroklub sportbizottságából *Gerenday György* drt és *Pávny Bélát* kérte föl. Már az indulás sem történt meg a kitűzött reggeli 4 óra 30 perckor a motor miatt, úgy, hogy csak 5 óra 49 perckor emelkedett a gép a levegőbe. A felszállás után ijedve vették észre a jelenlevők, hogy a gép nem az előírt pályát írja le, hanem körözés közben feljebb és feljebb száll, miközben a pilóta erősen integetett. Négy perces röpülés után egyszer csak lefelé tartott a gép és a földet érintve hanyatvágódott. A pilótát a feszítőkábelek gulája mentette meg az összenyomástól. A gép erősen megsérült. A baleset oka az volt, hogy a pilóta egy kábel szakadása miatt a motort nem tudta elállítani. Így a gép nagy sebességgel érkezett a földre, melynek laza homokja a futószerkezetet annyira lefogta, hogy a gép előre bukott és átfordult. A légszavartörések nagy távolságra röpültek és a földön forgó motor a homokot emeletmagasra lapátolta. Ugyanazon a helyen *Latham* kétszer törte el gépét az 1910. évi repülőversenyen.

— **A nyomorgó családnak.** *Regényi Béláné* (Kiszombor) 5., N., N., (Arad, Erzsébet-körut 37.) 1. — koronát küldött kiadóhivatalunk címére a nyomorgó család (*Bauer Antalné* és gyermekei *Hátár-utca 4.*) részére. Az összeget rendeltetési helyére juttattuk.

— **Használt és új tankönyvek,** valamint az előírt író és rajzszerek legjutányosabban szerezhetők *Pichler Sándor* könyv- papír és írószert üzletében Arad, Szabadság-tér 1.

— **Születések, halálozások és házasságok.** Az aradi anyakönyvi hivatalban folyó hó 28-án a következő születéseket, halálozásokat és házasságokat jelentették be: *Született:* Sós Sándor mozdonyvezetőnek Sándor nevű fia. *Rosenberg József* kereskedőnek *Olga* nevű leánya. *Meghalt:* *Bérczy László* 14 éves fiú. *Regényi Kálmán* 68 éves magánzó. *Kodreán György* 49 éves napszámos. *Biró Andrásné* 57 éves napszámos. *Kovacsics Klára* 17 hónapos leány. *Özv. Barcza Ábelné* 82 éves magánzónő. *Szokorodán Juliánna* 10 éves napszámos. *Házasságot kötött:* *Ilin Emil* tanító *Stancu Ursu* Lucreciával.

— **Hölgyek figyelmébe.** Gyors és biztos sikerrel tanulhat mindenki női ruha szabást mindenféle divatok szerint 15 koronáért, az egész országban jó hírnévű *Koch J.* az „*Európa*” című szabás feltalálójánál. Tanfolyam kezdete f. é. szeptember hó 2-ikán d. e. fél 10-től 11-ig; d. u. fél 3-tól 5-ig; esti tanfolyam 8 től fél 10-ig. Beiratkozni és tanulni lehet *Luther-utca 1. szám Dr. Szuchu-féle* házban, valamint megbizottamnál, aki magánházakat is látogat és megkapja azonnal a szükséges mérték és rajzkönyvet 5 korona ellenében, amely a tandíjból levonódik. Szíves látogatást kér *Koch J.* az „*Európa*” című szabás feltalálójára. Arad, a „*Park*” vendéglőben. 5555

— **Az iskolaidényre táskák, könyvszíjak, rajztáblák, vonalzők, körzők, festékek, tollszártartók és mindenféle egyéb iskolai tanszerek legnagyobb választékban és igen olcsón kaphatók** *Kerpel Izó* könyvkereskedésében.

— **Szabó-féle** pármái ibolya szappan a legfinomabb mosdószappan azok közt, amiket eddig forgalomba hoztak. E szappan lágy habja az arcot tisztítja, tisztítja, finomítja. Nők és férfiak egyaránt kedvelik, mert többet ér, mint egy 2 koronás francia szappan. Egy drb. pármái ibolyaszappan 70 fillér. 3 drb. 2 kor. Kapható *Aradon* *Vojtek és Weisz és Hanzu* Nesztor droguistáknál. E szappan egyedüli készítője *Szabó Béla* pipereszappangyáros Miskolcon. 4041

— **Balla Frigyes** 18 év óta fennálló festőiskoláját *Deák Ferenc* utca 40/a sz. alatti hatalmas, új műtermében szeptember hó 1-én ismét megnyitja, és ott szak-zerű oktatást nyújt a rajzolás és festés minden ágában. Előkészít szabadkézi- és mértani rajzból, különösen polgári iskolai tanulókat, magánkülömbözeti és javítóvizsgálatokra. Esti akt-szabadiskola. Jelentkezéseket elfogad naponta délelőtt 10—12, délután 4—6 óra között.

— **Használt tankönyveket** legelőnyösebben vásárol *Ingszánál* csak a *Weitzer-utcában*. 5151

— **Tanfolyam** *Ida* zongoratanítónő tanítványai az órák beosztása végett lakásán találhatják délután 4-től 5-ig, augusztus hó 25-dikétől *Attila-tér 4. sz.*

— **Fedák így ír:** Tisztelt doktor ur! Mikor abban a rendkívüli szerencsében részesültem, hogy az angol Felsőgek előtt énekelhettem, a Felsőgek asszony kérdésére, hogy mivel tüntetem el híres magyar seplőimet, csak annyit feleltem: „*Havasi Gyopár Crém*” Felsőg! Gratulálok, mondta Ő kegyesen. És ugyanezt mondom én Önnek. *Fedák Sári*. 5089

— **Egy Kárpáti-féle fejfájás elleni pasztilla** 5 perc alatt megszüntet mindenféle főfájást. 1 üveg 12 adaggal 1 korona. Kapható kizárólag a készítőnél *Kárpáti János* gyógyszerárán Arad, *Boros Béni-tér*. 4676

— **A legmegbízhatóbbak a Messenger-boyok.** Telefon 816.

— **Francia és angol könyvek** *Kerpelnél*.

VITA FORRÁS

Biztos gyógyszer: gyomor- és cukorbetegnek kószvény, hólyag- és vesebetegnek.
Félpohár **VITA-forrás** a gyomorerést azonnal megszünteti.
A vállalat tulajdonosa: 3271
„CONSUM” kereskedelmi részvénytársaság
Budapest, VI., Teréz-körut 4. Telefon 10-12
Főraktár: **Kardos Miklós** ásványvízkereskedőnél Arad.
Kapható: **Élos Ármin, Nagy Farkas, Dalmel Lajos, Dürr, Fejér Gyula** stb. cégeknek.

PATYOLAT TISZTASÁG

és a legkellemesebb frissesség jellemzi a

Sunlight Szappannal

kezelt ruhaneműeket. Gyorsan tisztít, kiméli a szöveteket és a színeket. Maró alkatrészekből mentes, ezért a legjobb biztosíték ruháink időelőtti elromlása ellen.

Lever & Co., G.m.b.H., Wien III. L. 47

6601

TARKASÁGOK.

(*Súlyos helyzet.*) A *Választó-utcában* keservesen siránkozó kis fiúra talált tegnap este felé egy jószívű aradi uriember. A négyéves fiucska a falhoz lapulva jajgatott.

— **Miért sírsz kis fiam?** — kérdezte a jószívű ur.

— **Eltévedtem bácsi kérem — szepegett a fiú.** — Nem találok haza.

— **Hát hol van a lakásod?** — Nem tudom, mert ma költöztünk új lakásba...

— **Ejnye, ejnye, — töprengett a jószívű bácsi.** — No de azt csak megtudod mondani, hogy mi a neved?

— **Eddig Kis Petinek hívtak, de a mamám ma férjhez ment és most — nem tudom a nevemet!**

(*Mindent az egészségért!*) Egy szenvedélyes aradi vadász mesélte el legutóbbi kalandját:

— **Körvadászaton** voltam Biharban és találkoztam egy aradi kereskedelmi tekintéllyel, aki egyáltalán nem birt ezuttal tekintélyes külsővel. Az egyik lábára sántított, az orrán egy nagy flastrom volt, a homloka bekötte.

— **De az istenért, hogy néz ki!** — kérdeztem.

— **Borzasztó, — panaszkodott a tekintélyes Nimród.** — Beleestem egy gödörbe, kirándult a lábam, egy ág megsebezte a homlokom, az arcomat megsértettem. Mondom magának, borzasztó dolog ez a vadászás.

— **De ha ilyen rettenetes, — kérdeztem — hát akkor minek megy vadászni?**

— **Hát mennék? — fakadt ki elkéseredetten — Hiszen, ha nem az egészségemért lenne, hát hat ökörrrel sem lehetne engem vadászatra huzni.**

(*Az ismeretlenek.*) Kifogyhatatlan a semmitmondó és nagyképzű frázisokban az a fiatal ur, akivel ez a történet megesett. Nem tud anélkül három szót mondani, nem tud az utcán elmenni egy ismerőse mellett anélkül, hogy valami képtelen udvariassággal ne kedveskedjen. Ma este a korzón sétált és jobbra-balra árasztotta rémes frázisait. Végre egy jó ismerősevel került szembe. Az ismerős ur most jött haza a nyaralásból.

— **A! — örvendezett a frázisember. — Ez igazán érdekes! Már hetek óta nem találkoztam magával. Olyanokkal pedig, akiket nem ismerek, lépten-nyomon találkozom!**

NEUMANN M.

uri szabó

es. és kir. udvari és kamarai szállító

férfi-, fiu- és leánykaruha telepe

Arad.

5111

Elősmert legjobb minőségű áruk.
Külön osztály mértékszerinti megrendelésekre.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

= Az aradmegyei takarékpénztár $4\frac{1}{2}\%$ -os zálogleveleinek XVIII. sorsolása. Az Aradmegyei takarékpénztár $4\frac{1}{2}\%$ -os zálogleveleinek 1912. évi augusztus hó 28-án kir. közjegyző és az intézeti felügyelő-bizottság jelenlétében megtartott tizen-nyolcadik sorsolása alkalmával a következő számok huzattak ki: 1 db. á 10.000.— korona, szám: 68. 4 db. á 5.000.— korona, szám: 124, 171, 295, 349. 20 db. á 1.000.— korona, szám: 464, 533, 574, 748, 749, 752, 823, 830, 953, 1062, 1126, 1148, 1168, 1258, 1269, 1285, 1334, 1395, 1402, 1451. 13 db. á 200.— korona, szám: 447, 453, 525, 544, 580, 591, 653, 675, 747, 753, 754, 841, 849. 14 db. á 100.— korona, szám: 211, 214, 218, 240, 337, 340, 367, 388, 397, 417, 420, 506, 513, 549. A kisorsolt $4\frac{1}{2}\%$ -os záloglevelek összege 54.000.— korona. Ezen kisorsolt záloglevelek 1913. március 1-től kezdve a zálogleveleknek szelvényeivel együtt való visszafizetése ellenében teljes névértékben beváltatnak: Aradon: az intézet pénztáránál; Budapesten: a „Hermes” magyar általános váltóüzlet r. t., a Wiener Bank-Verein magyarországi fióktelepénél és a Hazai bank r. t.-nál; Bécsben: a Wiener Bank-Verein és ennek I., II., III., IV., VI., VII., VIII., IX., X., XV., XVII., XIX., és XX. kerületi letéti pénztárai, valamint ezen intézet fiókjainál: Aussigban, Bielitz-Bialában, Bozenben, Brünnben, Budweisban, Czernowitzban, Grácban, Innsbruckban, Karlsbadban, Klagenfurtban, Krakkóban, Lembergben, Meranban, Pilsenben, Prágában, Teplitzben, Wiener-Neustadtban és Zágrábban. A korábbi huzások alkalmával kisorsolt címletek közül ezideig beváltásra nem kerültek: a 1000.— korona, szám: 1273. a 200.— korona, szám: 245, 463, 497, 681. a 100.— korona, szám: 196, 216, 223, 226, 316, 342, 380, melyek a fent megjelölt fizetési helyek bármelyikén beváltatnak. A kisorsolt és beváltásra nem került záloglevelek hat hóval az esedékesség után az igazgatóság által megállapított $3\frac{1}{2}\%$ kamatlábon — a törvényes 10% -os tőkekamatadó levonásával — a záloglevél-tulajdonos javára tovább kamatoztatnak. Arad, 1912. augusztus hó 28-án. Aradmegyei takarékpénztár.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, augusztus 28.

Készáru.

Amerika $\frac{1}{2}$ -el magasabb: Kínálat, vételkedv korlátolt, 20 ezer mm. 5 fillérrel olcsóbb.

Határidő.

	Déli zárlat	2 órai zárlat
Buza 1912. októberi	11.52 - 11.53	11.47 - 11.48
Buza 1913. áprilisi	11.92 - 11.94	11.91 - 11.92
Rozs 1912. októberi	9.79 - 9.80	9.76 - 9.77

Tengeri 1912. aug. 9.90 9.91 9.84 9.85
Tengeri 1913. májusi 7.66 - 7.67 7.64 - 7.65
Zab 1912. októberi 10.45 10.46 10.38 10.39
Az árak 50 kilónként számítva.

Budapesti értéktőzsde (Táv. jelentés).

- Augusztus 28. -

Magyar aranyjárdék $4\frac{1}{2}\%$	—	—	—	107.50
Magyar koronajárdék $4\frac{1}{2}\%$	—	—	—	87.—
Magyar koronajárdék $3\frac{1}{2}\%$	—	—	—	76.25
Magy. földteherm. kötvény $4\frac{1}{2}\%$	—	—	—	87.—
Horvát-szlavon földteherm. kötvény	—	—	—	89.50
Magyar nyereséjsorsjegy kölcsön	—	—	—	213.—
Tiszasszab. és szegedi sorsjegy kölcsön	—	—	—	150.—
Osztrák járadék papírban	—	—	—	87.—
Osztrák járadék ezüstben	—	—	—	90.20
Osztrák járadék aranyban	—	—	—	112.75
Osztrák koronajárdék $4\frac{1}{2}\%$	—	—	—	87.—
1880. évi osztrák államsorsjegy	—	—	—	158.—
Osztrák-magyar bankrészvény	—	—	—	20.95
Magyar hitelbank-részvény	—	—	—	851.25
Osztrák hitelintézeti részvény	—	—	—	647.75
Osztr.-magy.-államvasuti részvény	—	—	—	711.—
20 frankos arany (Napoleonkor)	—	—	—	19.08
Német birodalmi márka	—	—	—	117.77 $\frac{1}{2}$
Londoni vista	—	—	—	241.—
Páris vista	—	—	—	95.35
10 márkás arany	—	—	—	28.55

A Temesvári Lloyd-Társulat

terménycsarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1912. augusztus 28.

Buza (szokvány-minőség):

15 kilogrammos	—	—	—	10.40 - 10.50
17	—	—	—	10.50 - 10.60
18	—	—	—	10.60 - 10.65
19	—	—	—	10.70 - 10.76

Buza (Temesvári keresk. áru):

15 kilogrammos	—	—	—	10.40 - 10.45
Rozs	—	—	—	9.00 - 9.10
Arpa	—	—	—	9.10 - 9.20
Zab	—	—	—	9.30 - 9.40
Tengeri	—	—	—	9.40 - 9.45

Felelős szerkesztő:

Bolgár Lajos.

URÁNIA

Mozgófénykép színház.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Ma csütörtökön, 1912. augusztus 29-én

1. Szegény nagyapó. Dráma. — 2. Crene Cnatelly. Humoros. — 3. Korzika. Természet után. — 4. Kikircs eljegyzése. Kacagató. — 5. Napoleon császár elleni merénylet. A megbélyegzett ember. 2 felvonásban.

Előadások délután 6 órától kezdve esti $\frac{1}{2}$ 12 óráig. A hölgyek kéretnek a nézőtérre kalap nélkül megjelenni. — Minden előadáson katonazenekar játszik. — Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fill., IV. hely 40 fill., V. hely 20 fillér.

APOLLO SZÍNHÁZ

az Andrassy-téri új Lloyd-palotában.

Uránia Magyar Tudományos Színház aradi színpadja

Ma csütörtökön, 1912. augusztus 29-én:

1. Tivoli szépségei. Természetutáni felvétel. — 2. A nővér becsületéért. Dráma. — 3. A ház mesterek királya. Kacagató. — 4. A rabló lovag. Dráma 3 felvonásban.

Az előadások kezdete délután 6 órától folytatódóan 11-ig tartanak. — Helyárak: Páholy, ülésenként 1 kor., zártszék 1 kor., I-ső hely 80 fillér, II-ik hely 60 fillér, III-ik hely 40 fillér, IV-ik hely 20 fill., Műsort ingyen kapni a jegyszedőknél. — Saját zenekar. — Ruhatár. — Buffet.

NYILTÉR.*

Uj zeneiskola Aradon!

Tisztelettel értesítjük Arad és vidéke nagyérdemű közönségét, hogy szeptember 1-jével Aradon, Andrassy-ut 8. szám alatt (II. em., a Minorita templommal szemben) a modern zenei kultúra legmagasabb színvonalán álló, zeneakadémiai módszer szerint működő

5 főhangszeres zeneiskolát

nyitunk.

Hangszerek: hegedű, zongora, cimbalom, cello és ének.

Tandij: (3 és ill. 4 növendékkel 1 órában). 2 főhangszerrel és 9 melléktanszakkal együtt 8, ill. 12 korona.

Előjegyezhetni Szalay Aranka tanárnőnél (Rákóczi u. 23.) Ugyanott részletes körlevél kapható.

A beiratkozásokat és felvételi vizsgákat augusztus 27-től szeptember 10-ig tartjuk.

Támaszkodva magas képzettségünkre és hosszú, eredményes gyakorlatunkra, bizalommal kérjük az aradi n. é. közönség támogatását, kiváló tisztelettel:

Szalay Aranka, Zay Margit,

a zongora-ének okl. tanárnője. okl. zongora-tanár.

Dr. Mezey Zsigmond,

okl. hegedűtanár, a cello-, viola- és melléktanszakkok tanára. 4915

Nyári színes cipők és angol tenniss

CZIPŐK

Engelhardt Chassalla SZANDALLOK
már megérkeztek!!

Valamint a világhírű

SALAMANDER-CIPŐK

Egységárban.

1901

K 16.50 és K 20.50 árban.

Kizárólag

WEINBERGER JÁNOS-NÁL

Arad-Temesvár kaphatók.

Képes árjegyzék díjtalanul.

Gyermek patent harisnya

legnagyobb választékban, legolcsóbb árak mellett

2601

Bársony Andornál Arad, Szabadság-tér 17.

APRÓ HIRDETÉSEK folytatása.

OKTATÁS.

Deutsch und französische

Schüler werden der Stundeneinteilung wegen höflich ersucht, ihre Adresse ehestens Deák Ferenc utca 30 bei Ascher abzugeben. 5525

Gyorsírást

tanítók harminc leckeóra alatt biztos eredménnyel. Cim a kiadó hivatalban. 6589

Zongora tanítást

ad kezdőknek, haladóknak lakásán és házon kívül is. Varjassy József-u 32. 5392

Könyvelés, levelezés, gép- és gyorsírási

déltáni és esteli tanfolyamok szeptember elején kezdődnek, kiváló gyakorlati szakorok vezetése mellett. Együttes és külön tárgyú kurzusok. Kezdőknek és haladóknak. Mérsékelt tandíj. Ingyenes állás-közvetítés. Beiratkozni lehet szeptember 1-ig minden csütörtökön és vasárnapon d. e. 9-11 és délután 4-6-ig. Szeptember 1-től mindennap. Ziffer S. írógép-vállalat József főherceg-ut 7., I. em. 5207

Szép fogakat

szépeket kell. Legajánlatosabb Vojtek és Weiss Dentolin fogcseréje. I-5251

INGATLAN.

Uj-Mihálykán

Fő ut 27. sz. sarok ház eladó. 5543

Eladó ház

közel a vasúthoz, 5 lakás alatta, végig pince bornak, raktárnak vagy műhelynek alkalmas olcsón eladó. Bővebbet Dohány-utca 5/a. 5475

Eladó ház

660 □-öl szőlős kerttel. Esetleg a fele is eladó. Mihály-utca 9. szám. 5515

Világosan,

egy szép fekvésű termő szőlő, helyben a főtérhez egészen közel egy ház eladó. Bővebbet a kiadóban. 2331

Vágóhid-utca 18.

és Mihály-utca 56. szám alatt jó karban lévő szőlő eladó, amely esetleg alkalmas lakóház telkekre is, ugyancsak eladó a Választó-utca 33. sz. alatti földszintes és a Kossuth-utca 40. szám alatti emeletes ház. 3999

Szőlőmoly

(Heurwurm) ellen legbiztosabban mentheti szőlőtermését 1 $\frac{1}{2}$ %-os „Tabicotin Emulzió Vojtek” permetezése által. Vojtek és Weiss. I-5251

Taxameteres

Bér-autók

Telefonszám 816

2881
Szolgálat: reggel fél 6 órától éjjel 12 óráig.
Garage: Deák Ferenc-utca 8. sz.

Zálogház-

ből arany, ezüst és ékszerek

Farkas Streicher J. cégnél
Arad, Tökölly-tér 1. sz. 5321

560—1912. g. sz.

Árverési hirdetés.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a színház épületben a második emeleten levő eddig Wolf nővérek által bérelt 5 szobából és mellékhelyiségekből álló lakás bérbeadása iránt folyó évi szeptember hó 9-én d. e. 10 órakor árverést tart.

Kikiáltási ár: 1800 kor.

Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár, 10%-a készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezárta, a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Arad sz. kir. város gazdasági székeinek 1912. évi augusztus hó 19-én tartott üléséből.

A gazdasági szék

Nyomtatványok

osinos kivitelben készülnek az Aradi nyomda r. t.-nál.

1994—1912.

Hirdetmény.

Értesítjük a város közönségét, hogy a f. évi november hó 1-én életbe lépő lakbérleti szabályrendelet füzete pl-ként 20 fillérért, a kéményseprő ipar. gyakorlására szóló szabályrendelet 1 pl. pedig 10 fillérért a városház I. emeletén lévő közigazgatási kiadó hivatalnál megszerezhető.

Arad, 1912. évi augusztus hó 24-én.

A városi tanács.

Baraczkán

az Asszael Adolf-féle szőlő a motoros vasut megállójával szemben az államvasuti állomás közvetlen közelében, 6 szobás uri lakóházzal kerttel, kolnával és teljes felszereléssel

eladó.

A szőlő területe körülbelül 9 hold, a lakóház esetleg üzleti célokra is átalakítható.

Bővebb felvilágosítást nyújt:

Schütz Henrik

Ügyvéd 5427

Arad, Battyhány-utca 25.

4038—1912. pmsz.

Hirdetmény.

Az 1913 évi legtöbb adót fizetők névjegyzékének összeállítása végett az 1912. évben legtöbb adót fizetők kimutatását az 1886. évi XXI. t. c. 25. §-a értelmében f. hó 30-tól szeptember 7-ig bezárólag terjedő 8 napi közszelelre Arad városháza I. emeleten levő hivatalos helyiségben kiteszem azzal, hogy abba bárki betekinthesse fel-szólamlását fentjelzett időben és helyen írásban megteheti.

Arad, 1912. augusztus 27-én

Varjassy, polgármester.

Izr. Fiuinternátus

Arad, Chorin Áron-utca 1.

Modernül berendezett intézet.

Felvez

rendes és magántanulókat

Gondos, családias, vallásos nevelés és szigorú felügyelet. Zongora használat.

5003

Prospektust készséggel küld az igazgatóság. Telefon 903.

Jó egészségének

fenntartására használjon mindeuk

Kárpáti-féle

epehajtót,

mely a legkíméletesebb tisztogatású gyomor tisztító házi szer. Ise édes, hatása gyors és biztos. 1 üveg utasítással 40 fillér. 12 üveg franco K 480. Kapható kizárólag a készítőnél!

KÁRPÁTI JÁNOS

gyógyszertárban 6074

ARAD, BOBOS BENI-TÉR.

19473—1912.

Hirdetmény.

Az 1912. évi július hónapban engedélyezett italmérések várható forgalmáról az aradi m. kir. pénzügyőri biztosság által küldött összeírású jegyzék 9. drb. ívet az állami jövedékről szóló 1899. évi XXV. t. c. 17. §-a és az erre vonatkozó utasítás 17. §-a értelmében 1912. évi augusztus hó 27-től számított 8 napra a városi fogyasztási adó felügyelőségénél közszemlélre azzal tesszük ki, hogy azokat érdekeltek névszerint Frank József, Kis Adolf, Korom Lajos, Sebestyén Márton, Klein Lajos, Zombori Sándor, Nyári László, Blaskovits Lajosné, Fischer Terka kik italmérési engedélyt kaptak, nemcsak megtekinthetik, hanem az azokban kitüntetett forgalmi adatokra nézve úgy nevezettek, mint az aradi kereskedelmi testület és az ipartestület is nyújthatnak be a fentebb jelzett idő alatt a városi fogyasztási adó felügyelőségénél észrevételeket.

Arad, 1912. augusztus 23-án.

A városi tanács.

Mélyen tisztelt megrendelőim és a nagyérdemű közönség szives tudomására hozom, hogy

őszi- és téli férfi divatszövet ujdonságaim

nagyválasztékban megérkeztek. Kivánatra vidékre mintákkal készséggel szolgálók.

További becses pártfogást kérek, kiváló tisztelettel 5409

Pribán Gyula

angol uri szabó

Lázár Vilmos-utca (Avarffi-ház).

ÉRTESTÍTÉS!

Ezen rovatban minden szó egy sori beiktatásnak ára 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadóhivatal: József tőh. ut. 22.
Kiadóhivatali telefon: 151. sz.
Szerkesztőség: 357. sz.

Apró hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések posta utalványon küldendők — a szavakban a szöveg aljár — avagy levélből, egékben. Tudakosodásnál a hirdetés száma mindenkor közlendő. Levélbeli megkereséseknél, (a jelzés leveleket kivéve) felvilágosításra szolgál a kiadóhivatal, ez esetben, válaszbélyeg csatolandó. Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számított. Minden szó 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér. A legkisebb hirdetés 60 fillér. A vastagabb betűkkel kívánt szavak a körtáblán mélyhúzással jelölendők. Az apró hirdetések előre fizetendők. A hirdetés a kiadóhivatal kívánatra díjlanul megszerkeszt. HIRDETÉSEK ESTE FÉL 6 ÓRAIG VÉTELEK FEL.

LEVELEZÉS.

Ismeretség

hiányában ezton keresem egy szolid 18—20 éves barna nő társaságát. Levelet „Alkalom tolvajt szül” címen, e lapban való jelzés mellett, kérek. „Szőke fiu.”

Gummi cikkek

legfinomabb minőségben Votek és Weismál. I-5251

ÜZLETEK.

Egy igen jó menettelű

szatós üzlet jogokkal, házzal együtt eladó. Személyesen érdeklődők forduljanak Farkas Ábrahámhoz. 5364

Azonnal eladó

Bettelheim K. utóda első aradi fehérenemű tisztító intézet. Cím a kiadóhivatalban. 5558

Egy jól menő

lakatos műhely, teljesen felszerelve elköltözés miatt, azonnal eladó. Bővebbet Bakács, Kazinczy-utca 12. sz. 5524

Azonnal átadó

vegyeskereskedés, berendezéssel együtt. O-Mikolaka, Harmadik-utca 12. sz., özv. Kiss Jánosné. 5531

Eladó

2 jóforgalmu üzlet, bármelyike családi körülmények miatt. Weitzer-János-utca, sajt üzlet. 5541

ALKALMAZÁST NYER.

Keresünk

azonnali belépésre a magyar és német nyelvben gyakorolt gépirónót. Ajánlatok Világítási vállalat Benoid-rendszerre, Arad. Postafiók. 5516

Asztalos tanuló

fizetéssel felvételnek Péter-utca 6. sz. 5487

Lapkiördőpár

felvétetik az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Jó erkölcsű fiúk

fizetés mellett felvétetnek Csillag Géza épület- és műlakatosnál, Szt.-Pál utca 1. 5536

Segéd keresztetik

helybeli fűszerkereskedésbe. Ajánlatok „Szorgalmas” jelige alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 5542

Német bonnet

keresek kis leányomhoz. Jelentkezések délelőtt. Cím a kiadóhivatalban. 5587

ALKALMAZÁST KERES.

Középkorú nő

házvezetőnek ajánlkozik plébániára. Bővebbet B. Határ-utca 3. szám. 5526

21 éves keresztény,

angróba jártas kereskedősegéd, több nyelvismerettel, 50 korona fizetés mellett, szeptember 3-ára állást keres. Cím a kiadóban. 5538

Háztartás vezetésére

vállalkozik intelligens keresztény házaspár, helyben vagy vidéken, özvegy vagy nőtlen urnál, a férj titkári, neje háznői teendőket végzne. Feltételek „Háztartás” jelige alatt Arad, főposta posterestante kéretnek. 5552

KIADÓ LAKÁS.

6 szobás modern uri lakás kettős mellékhelyiségekkel, november 1-ére kiadó. Thököly-tér 5. sz., I. emelet. 5533

4 szobás lakás

kiadó november 1-ére Thököly-tér 4. szám. 5539

Kiadó

novemberre. Lipót-utca 4.c. sz. alatt, egy most épült modern magánház, évi 1000 koronaért, mely áll: 3 nagy szoba, fűthető zárt folyosó, fürdőszoba, konyha, kamara, külön mosókonyha és 2 nagy pince; villanyvilágítás és vízvezetékek. Értekezhetni: özv. Blázsovicsné, Aranykő-utca 12. szám. 5532

Egy szép kettőszobás

utcai lakás, november 1-ére és egy üzlethelyiség, október 1-re kiadó. Bővebbet Csernovits Péter-utca 27. az üzletben. 5513

Egy modern 5 szobás

magánház, közel a Szabadságtérhez, kiadó. Bővebb értesítést Abbázia kávéházban. 5193

Központi parket

tökörtyenes lesz, ha azt Vojtek és Weisz parket-pasztájával görögöl fel. I-5251

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Tankönyvek

használt és új állapotban, a tanestületük által előírt író- és rajzszerek legelőnyösebben szerezhetőek be „Minerva” könyvkereskedésben Arad, Dobó-utca 1. (a Ferenc-téri polgári fiúiskola mellett.) 5311

Borosbordák

használt, jókarban minden nagyságban kapható Haggenmaher sörrak tárában Nádor-utca. 5490

Glafey Centenar

a legideálisabb éjeli mécs, füst és szagtalan, egyben melegen tartható a gyermek részére a tej vagy tea. Kapnató Aradon, Éles Armin, Fejér Gyula, Török Andor és Társa, Róna Jenő, Hoffmann Ottó, Dürr Gusztáv cégeknél. Battonya: Geller Samu, Pecska: Lusztig Ernő 5014

Használt és új tanúnyvek,

papír és írószerek legelőnyösebben szerezhetőek be Pichler Sándor könyv- és papirkereskedésében Arad, Szabadság-tér k. sz. 5311

Benzin locomobil

12 HP. teljesen jó karban, jótállás mellett jutányos árban és kedvező feltételek mellett, azonnal eladó. Bővebb felvilágosítást nyújt Vostinar Istvánné cég Világos. 4351

Nappal elegáns fotel

éjjel kényelmes ágy, a szab. Szopper zsölye kapnató, már 105 koronától kezdve, továbbá dívánok, ottománok I. és III. részű matraccok, összecsuksukható vaságyak, gyermek-ágyak, levarott szalmazsákok legolcsóbb bevásárlási forrása Reiner J. Gyula kárpitos és disztónél. Lazár Vilmos-utca 1—2. sz. 4386

Vanilion

egy zacskó ára 10 fillér, teljesen pótol egy rud legfinomabb vaniliát, alkalmazása azonban sokkal egyszerűbb és sokkal kiadóbb. Süti-por Baking Powder, finom készítmény. Németországban, Angliában és Franciaországban nem elszűt, hanem Baking Powdert használják. Egy zacskó ára 10 fillér. Földes Kelemen gyógyszer-tára Arad 1224

Igyunk jó és olcsó

ásványvizet! Ásványvíz ivók szives figyelmét felhívom, hogy az elősmert világhírű Málnás borvizből egy újabb frissítőesü waggonküldemény érkezett. Továbbá kizárólagos raktart tartok a legjobb magyar ásványvizekből u. m. Szolyvai, Polenai, Lubi Erzsébet és Pannónia természetes égvényes forrasvizekből, melyeket a helybeli orvos urak általában legmelegebben ajánlanak. Kivánára készséggel díjmentesen hazaszállítom. Kaphatok továbbá az összes vendéglőkben és fűszerüzletekben. Főraktár és vezérképviselő: Rubinstein Mór butorszallítónál Arad, Minorita-palota. 5378

KÜLÖNFÉLE.

2 köbökiskolai tanuló

teljes ellátást nyerhet uriháznál jutányos áron. Német, francia tárgyalás, esetleg oktatás. Révay-utca 3 szám. 5423

Tanár házában

a város középpontján két urileány, vagy esetleg fiu, teljes ellátást kaphat. Külön szoba, zongorahasználattal Szigoru felügyelet. Cím a kiadóhivatalba. 5406

Iskolás fiukat

teljes ellátásra elvállal és gondoz az egész iskolai év alatt özv. Peczelman Kálmáné, Magyar-utca 20. sz. alatt. 5462

2 tanuló

teljes ellátásra felvétetik. Herzog, Lázár Vilmos-utca 1. Tanításban elősegeti felső kereskedelmista. 5534

Az iskolai időnyre

2 iskolás uri leánykát elfogad. Cím: a kiadóhivatalban. 5476

Évtizedek óta

fennálló kovács-műhely azonnal kiadó. Ugyanott téglá is eladó. Drosnyák Gyula Borona u. 46. 5242

Az iskolai időnyre

2—3 intelligens iskolás gyermeket teljes ellátásra elfogad. Bővebbet a kiadóhivatalban 4985

Jó családból való

iskolás gyermekeket a közlő tanúvre teljes ellátás és családi felügyelet mellett, esetleg zongorahasználattal és oktatással elvállalok. Horovitz Samuné, Eötvös-utca 17. 5061

Polgári iskolás

két leánykát vagy fiut ellátásra vállalok havi 100 koronáért. Palencsár Andrásné, művezető özvegye, Brád (Hunyadmegye.) 5508

Üvegezési

és képeretkezési munkák Ackermann Lipótnál olcsón vállaltatnak, Boros Beni-tér 29. 5297

Virágok és rózsák

élősdieil és bolhái ellen használjon 2%-os „Tabicotin Emulsiót Vojtek.” Siker biztosítva. Vojtek és Weisz, Arad. I-5251

Fűtésel időnyre közlekedéssel

a Herkules fűrészt vállalat irodája, Kossuth-utca 9. sz. ajánl a nagyközönségnek I. rendű aprított üzifát 100 kilónként 2 kor. 70 fillérért hazaszállítva, ugyezintén egész, esetleg fel waggon rakomány cser, bük- és gyertyánfát karteilen kívüli legolcsóbb árban befutvarozva fűrészelve és hasítva. Motoros fűrészgépeink is házhoz rendelhetők. Felvilágosítást készséggel nyújtunk telefonon is 658. sz. 5451

Legköllemesebb

és legpompásabb zamatu üdítő italt készítjük a Földes gyógyszer-tár által hozott Citronellel. Nékülözhetetlen hűtő, üdítő, szomjúságot csillapító szer, különösen ajánlható ott, hol jó ivó víz rendelkezésre nem áll. A legrosszabb ivó vizet is sterilizálja. Egy adag 6 fillér. 1224

Kerti vetemények

saláta, káposzta bolhái és élősdieil ellen legbiztosabb a 2%-os „Tabicotin Emulsió Vojtek.” Vojtek és Weisz Arad. I-5251